

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**MUNZUR ÜNİVERSİTESİ SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ İLE ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN İLK YARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

HÜLYA PINAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MUSTAFA KIZILKOCA

TUNCELİ-2024

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**MUNZUR ÜNİVERSİTESİ SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ İLE ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN İLK YARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

HÜLYA PINAR
(200190027)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MUSTAFA KIZILKOCA

TUNCELİ-2024

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MUNZUR ÜNİVERSİTESİ SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ İLE ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN İLK YARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

HÜLYA PINAR
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Bu tez 05/04/2024 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

İmza	İmza	İmza
Prof. Dr.	Doç. Dr.	Doç. Dr.
Yüksel SAVUCU	Mustafa KIZILKOCA	M. Bahadır SANDIKÇI
FIRATÜNİVERSİTESİ	MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
BAŞKAN	DANIŞMAN	ÜYE

Bu tez, Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda hazırlanmıştır.

Prof. Dr. Altuğ KAZAR
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı,5846 sayılı “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu”ndaki hükümlere tabidir.

ETİK PRENSİPLERE VE KURALLARA UYGUNLUK BİLDİRİSİ

Bu tezin şahsıma ait olduğunu, özgün bir çalışma olduğu, çalışmamın ön hazırlık, dönemleri elde etme, tahlil ve bilgilerin arzı olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel ahlak ilke ve ilkelere uygun olarak davrandığımı; bu çalışma çerçevesinde toplanan tüm bilgiler ve verileri ve kaynaklara kaynakça bölümünde belirttiğimi ve “intihal oranının yüzde 20’nin altında olduğunu” kabul ederim. İleri bir zaman diliminde, çalışmamla alakalı yaptığım bu beyana aksi bir durumun ortaya çıkması halinde, meydana gelebilecek tüm etik ve yasal neticelerini kabul ettiğimi bildiririm.

İmza

Hülya PINAR

Danışman

Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA

TEŞEKKÜR

Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ile Antrenörlük Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin İlk Yardım Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması adlı yüksek lisans tez çalışmama beni gayretlendiren ve çalışmanın bütün kısımlarında yardımlarını ve bilgilerini sunan çok değerli hocam ve tez danışmanım, Sayın Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA'ya, tez çalışmama gönüllü olarak katılım gösteren Munzur üniversitesi öğrencilerine ve tez sürecinde bana yardımcı olan herkese teşekkür ediyorum.

Hülya PINAR
TUNCELİ – 2024

İÇİNDEKİLER

ETİK PRENSİPLERE VE KURALLARA UYGUNLUK BİLDİRİSİ	I
TEŞEKKÜR.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar LİSTESİ	IV
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Tanımlar	5
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. İlk Yardımın Tanımı ve İlkeleri	6
2.2. İlk Yardımın Eğitimin Amacı.....	6
2.3. İlk Yardım Eğitiminin Tarih.....	7
2.4. İlk Yardım Eğitiminin Önemi	9
2.5. Okullarda Karşılaşılan İlk Yardım Durumları.....	11
2.6. Sporda İlk Yardım	12
2.6.1. Burun kanamalarında ilk yardım.....	13
2.6.2. Kanamalarda ilk yardım.....	13
2.6.3. Kırık, çıkık ve burkulmalarda ilk yardım.....	14
2.6.4. Zehirlenmelerde ilkyardım.....	15
2.6.5. İlk yardımda bilinen yanlış bilgiler.....	16
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	18
3.1. Araştırma Yöntemi, Evreni ve Örnekleme.....	18
3.2. Veri Toplama Araçları.....	18
3.3. İlk Yardım Bilgi Düzeyi Anketi	19
3.4. Verilerin Elde Edilmesi	19
3.5. Verilerin Analizi.....	19
4. BULGULAR.....	21
5. TARTIŞMA.....	53
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
7. KAYNAKLAR	66
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine ilişkin dağılımları tablosu	21
Tablo 4.2. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf değişkenine ilişkin dağılımları tablosu	21
Tablo 4.3. Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları tablosu	21
Tablo 4.4. Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin dağılımları tablosu	22
Tablo 4.5. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile ilk yardım eğitimi almış olma durumlarına ilişkin dağılımları tablosu.....	22
Tablo 4.6. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile ilk yardım eğitimi alma süresi durumlarına ilişkin dağılımları tablosu	23
Tablo 4.7. “Sınıf ortamında ilk yardım gerektiren bir duruma öğretmenlerin müdahale etmesi gerekli midir?” sorusunun cevaplara ilişkin dağılımları tablosu	24
Tablo 4.8. “Daha önce ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaştınız mı?” sorusunun cevaplarına ilişkin dağılımları tablosu	25
Tablo 4.9. “Daha önce ilk yardımda bulunduysanız ne tür bir duruma müdahale ettiniz?” sorusunun cevaplarına ilişkin dağılımları tablosu	26
Tablo 4.10. “Temizlik maddesi ya da buna benzer kimyasal bir madde içmiş bir çocuk hemen kusturulur” sorusunun cevabına ilişkin dağılımları tablosu	27
Tablo 4.11. “Kolu kırılmış bir çocuğun şekli bozulan kemiği yerine oturtulur ve sıkıca sarılır” sorusunun cevabına ilişkin dağılımları tablosu	28
Tablo 4.12. “Kanayan yaralarda, kanamayı durdurmak için yaranın üzerine basınç uygulanır” sorusunun cevabına ilişkin dağılımları tablosu	29
Tablo 4.13. “Epilepsi/sara nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	30
Tablo 4.14. “Astım nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	31
Tablo 4.15. “Aşağıdakilerden hangisi hayvan ısırıklarında ve böcek sokmalarında izlenecek yoldur?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	32
Tablo 4.16. “Boğazına yabancı bir cisim kaçtığı için nefes alamayan ve öksüremeyen bilinci açık bir çocuğa nasıl müdahale edersiniz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	33
Tablo 4.17. “Kalp masajı ve suni solunum yapmayı biliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	34
Tablo 4.18. “Nabız alınan bölgeleri biliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	35
Tablo 4.19. “Kalbi çalıştığı halde solunumu durmuş olanlara yapılacak suni solunuma ne kadar süre devam edilir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	36
Tablo 4.20. “Suni solunuma başlamak için aşağıdakilerden hangilerinin kesin olarak var olması gerekir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu...	37
Tablo 4.21. “Arı sokan bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi uygulanamaz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	38
Tablo 4.22. “Şoka girmiş birine aşağıdakilerden hangisi uygulanmaz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	39
Tablo 4.23. “Yanığı olan kişiye ilk yardım uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	40

Tablo 4.24. “Aşağıdakilerden hangisinin sıcak çarpmasında uygulanması yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	41
Tablo 4.25. “Aşağıdaki hangisi kedi, köpek ve fare ısırıklarında yapılan yanlış bir uygulamadır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	42
Tablo 4.26. “Aşağıdakilerden hangisi, göze kimyasal madde temasında uygulanacak bir ilk yardım değildir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	43
Tablo 4.27. “Kırık, çıkık, burkulma yaralanmalarında aşağıdaki uygulamalardan hangisi yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	44
Tablo 4.28. “Aşağıdakilerde hangisi göze yabancı cisim batmasında acil yardım uygulamalarından değildir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	45
Tablo 4.29. “Aşağıdakilerden hangisi yanıklarda yapılması yanlış olan ilk yardım uygulamasıdır” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	46
Tablo 4.30. “Buruna yabancı cisim kaçmasında aşağıdakilerden hangisi doğru bir uygulamadır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	47
Tablo 4.31. “Aşağıdakilerden hangisi elektrik yanıklarında ilk yardım ilkelerinden biri değildir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	48
Tablo 4.32. “Aşağıdakilerden hangisi kimyasal yanıklarda ilk yardım ilkelerinden biridir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu.....	49
Tablo 4.33. “Hava yolu açıklığı nasıl sağlanır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	50
Tablo 4.34. “Bak-dinle-hisset yöntemi içinde aşağıdaki uygulamalardan hangisi yer almaz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu	51
Tablo 4.35. Öğrencilerin soru bazında doğru cevap verme dağılımları tablosu.....	52

ÖZET

Hayatımızın her anında, beklenmedik kazalar ve yaralanmalarla karşılaşabiliriz. Bu tür durumlarda, ilk yardım bilgisi hayati önem taşır. Doğru ve zamanında yapılan bir müdahale, hayat kurtarabilir, kalıcı sakatlıkların önüne geçebilir ve iyileşme sürecini hızlandırabilir. Özellikle spor ortamında, sakatlanma ve yaralanma riski oldukça yüksektir. Bu nedenle, beden eğitimi öğretmenleri, antrenörler ve sporcular için ilk yardım eğitimi son derece kritik önem taşır. Bu bilgiler ışığında yapılan çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile antrenör adaylarının ilk yardım bilgi düzeylerinin karşılaştırılmasıdır.

Araştırmanın evrenini Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencileri oluştururken (214 kişi) örneklemi ise 76 beden eğitimi ve spor öğretmeni adayı ve 82 antrenörlük eğitimi bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Toplamda katılımcı sayısı 158 olup araştırma evreninin %73,8'ine ulaşılmıştır. Katılımcıların 109'u erkek, 49'u ise kadındır. Araştırmaya katılan öğrencilere dört soruluk kişisel bilgi ve beş soruluk ilk yardım deneyimi formu ve Öztürk tarafından uzman görüşleri alınarak soruların oluşturulduğu toplamda 34 soruluk ilk yardım bilgi düzeyi anketi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS (v26) programına aktarılarak çalışma doğrultusunda belirlenen değişkenlerin yüzde frekans değerleri belirlenmiştir. Verilerin analizinde iki ya da daha çok grup arasında fark olup olmadığını ölçmek amacıyla Ki-kare testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizlerde gruplar arasındaki farklılığın tespiti için anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda ilk yardım eğitimi alıp almama ile kalp masajı ve suni solunum yapmayı bilme konularında bölümler arasında antrenörlük eğitimi bölümü lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ancak uygulanan anketin ilk yardıma yönelik teorik bilgi soruları (23 soru) dikkate alındığında bunlardan 21 tanesine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin doğru cevap verme oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunlar arasında 10, 12, 14, 21, 23 ve 26. sorulara verilen doğru yanıtlar incelendiğinde ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının ve antrenör adaylarının ilk yardım bilgi düzeyi ortalama düzeyde olduğu, bazı ilk yardım konularında ise yetersiz olduğu saptanmıştır. Genel olarak doğru cevapların yüzdeleri incelendiğinde ilk yardım bilgi seviyelerinin düşük seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Bilgi düzeyinin yeterli hale getirilmesi için ilk yardım eğitiminin saatleri fazlalaştırılması ve uygulamalı eğitimin artırılması gerektiği önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İlk yardım, öğrenci, bilgi düzeyi, spor

ABSTRACT

A Comparison of First Aid Knowledge Levels Among Students of Physical Education and Sports Teaching and Coaching Departments at Munzur University

At any moment in our lives, we may encounter unexpected accidents and injuries. In such situations, first aid knowledge is of vital importance. Correct and timely intervention can save lives, prevent permanent disabilities, and expedite the recovery process. Especially in sports environments, the risk of injury is quite high. Therefore, first aid education is of critical importance for physical education teachers, coaches, and athletes. The aim of the study conducted in light of this information is to compare the first aid knowledge levels of physical education teacher candidates and coach candidates.

The population of the research consists of students studying in the Department of Physical Education and Sports Teaching and the Department of Coaching Education at Munzur University's Faculty of Sports Sciences, while the sample consists of 76 physical education and sports teaching candidates and 82 coaching education students, totaling 158 participants, reaching 73.8% of the research population. Of the participants, 109 are male and 49 are female. The students participating in the research were administered a four-item personal information form, a five-item first aid experience form, and a total of 34-item first aid knowledge questionnaire created by obtaining expert opinions from Öztürk. The obtained data were transferred to the SPSS (v26) program, and percentage frequency values of the variables determined in the study were determined. The Chi-square test was applied to measure whether there was a difference between two or more groups. A significance level of $p < 0.05$ was accepted to detect differences between groups. In this context, significant differences in favor of the coaching education department were found in terms of whether first aid training was received and knowing how to perform cardiopulmonary resuscitation and artificial respiration. However, considering the theoretical knowledge questions related to first aid (23 questions) in the administered questionnaire, it was observed that physical education and sports teaching department students had higher correct answer rates in 21 of them. Among these, when the correct answers to questions 10, 12, 14, 21, 23, and 26 were examined, a significant difference in favor of the physical education and sports teaching department was determined.

In conclusion, it was found that the first aid knowledge level of physical education and sports teacher candidates and coach candidates is at an average level, and in some first aid topics, it is inadequate. Generally, when the percentages of correct answers were examined, it was observed that the first aid knowledge levels were at a low level. To improve the knowledge level, it is recommended to increase the hours of first aid training and practical education.

Key Words: First aid, student, knowledge level, sports

1. GİRİŞ

Beden eğitimi ve spor bilimleri, insanın fiziksel, zihinsel ve sosyal sağlığını geliştirmek, toplumsal yaşama uyum sağlamak ve yaşam boyu aktif kalmak için kritik bir role sahiptir. Bu alan, sporun bireysel ve toplumsal faydalarını maksimize etmek amacıyla çeşitli disiplinlerde uzmanlaşmış profesyonellerin yetiştirilmesine odaklanmaktadır. Bu bağlamda, beden eğitimi öğretmenliği ve antrenörlük gibi disiplinler, sporun potansiyelini tam anlamıyla ortaya çıkarmak için hayati öneme sahiptir.

Bu çalışma, Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi bölümlerindeki öğrencilerin ilk yardım bilgi düzeylerini karşılaştırmayı amaçlamaktadır. İlk yardım, beklenmedik durumlarda hayat kurtarıcı olabilecek temel bilgi ve becerileri içeren kritik bir konudur. Spor alanında faaliyet gösteren bireyler için, özellikle de antrenörler ve beden eğitimi öğretmenleri için, ilk yardım bilgisi hayati önem taşımaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörler, sporculara rehberlik etme ve onları eğitme sorumluluğunun yanı sıra, acil durumlarda ilk yardım müdahalesi yapabilme becerisine de sahip olmalıdır. Bu beceri, sporcuların yaşamlarını kurtarmak veya sakatlanmaların daha kötü sonuçlar doğurmasını önlemek için hayati önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Munzur Üniversitesi'nin beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile antrenörlük eğitimi bölümlerindeki öğrencilerin ilk yardım bilgi düzeylerini belirleyerek, her iki disiplin arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaktır. Bu şekilde, her iki disiplinde eğitim gören öğrencilerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerini anlamak ve gerekirse eğitim programlarını iyileştirmek için temel bir veri sağlanacaktır. Ayrıca, bu çalışma, beden eğitimi öğretmenliği ve antrenörlük alanlarında eğitim veren kurumların, mezunlarının pratik becerilerini güçlendirmek için daha etkili eğitim stratejileri geliştirmelerine de katkı sağlayabilir.

Bu çalışma aynı zamanda, beden eğitimi ve spor bilimleri alanındaki araştırmalara katkı sağlayarak, ilgili literatürü zenginleştirmeyi amaçlamaktadır. Özellikle, benzer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, Munzur Üniversitesi öğrencilerinin ilk yardım bilgi düzeylerindeki özellikler ve bu düzeylerin belirlenmesinde etkili olan faktörler üzerine yeni bir bakış açısı sunulabilir. Ayrıca, bu çalışma, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve antrenörlük eğitimi programlarının ulusal ve uluslararası düzeyde kalitesini değerlendirmek için önemli bir ölçüt oluşturabilir.

Bu giriş bölümünün ardından, çalışmanın yapı ve yöntemi, literatür taraması, tezin genel yapısı ve araştırmanın önemi hakkında daha detaylı bilgi verilecektir.

1.1. Problem Durumu

İlk yardım eğitiminde hem yanlış hem de doğru bilgilerin öğretilmesi önemlidir.

Her insan hayatının herhangi bir döneminde ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaşabilir. İlk yardım durumları özellikle spor ve fiziksel aktivitelerin yapılması esnasında yaygındır. Bu sebeple bu alanda eğitim alan bireylerin ilk yardım konusuna önem ve ilgi göstermesi gerekmektedir. Araştırmamızın problem durumuna bakıldığında spor fakültesi mezunlarının sahada ilkyardım konusunda yeterli olup olmadığı önem arz ettiği için bu çalışma bu alanda eğitim gören öğrencilere yapılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışması, "Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ile Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ilkyardım bilgi düzeylerinin karşılaştırılması" konusunu ele almaktadır.

Çalışmanın temel amacı, iki farklı bölümde eğitim alan öğrencilerin ilkyardım konusundaki bilgi ve beceri düzeylerini ölçmek, karşılaştırmak ve potansiyel eğitim eksikliklerini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda, tez çalışması aşağıdaki alt amaçları da içermektedir:

- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ile Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ilkyardım konusundaki genel bilgi düzeylerini tespit etmek.
- İki bölüm öğrencileri arasında ilkyardım konusunda farklılıklar olup olmadığını belirlemek.
- İlk yardım eğitimlerinin öğrencilerin bilgi düzeyleri üzerindeki etkisini analiz etmek.
- İlk yardım konusunda eğitim alan öğrencilerin, eğitim almamış öğrencilere göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip olup olmadığını saptamak.
- Her iki bölümdeki öğrencilerin ilkyardım konusundaki eğitim ihtiyaçlarını ortaya çıkarmak ve bu doğrultuda önerilerde bulunmak.

Bu tez çalışması, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ilkyardım konusundaki bilgi ve beceri düzeylerini ortaya

koyarak, ilkyardım eğitiminin önemine ve bu alandaki eğitim ihtiyaçlarına dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, bu çalışma, söz konusu bölümlerde verilen ilkyardım eğitimlerinin etkinliğini ve yeterliliğini değerlendirerek, gelecekteki eğitim programları için öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Antrenörlük yapacak olan bireylerin ve okullarda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği yapacak olan öğretmen adaylarının karşılaşacağı yaralanma veya kaza nedeniyle ilk yardımın gerekli olduğu durumlarda olay yerine en yakın veya vakaya tanık olan şahıs olabileceği münasebetiyle ilk yardım yapabilmesi gerekmektedir. Bu mevzuda bu öğrencilere büyük vazife düşmektedir. Öğretmen ve antrenör adayları kabul edilebilir bir ilk yardım yapabilmeleri için ilk yardım mevzusunda yeterli düzeyde bilinçli olmalıdırlar.

Çalışmanın amacı, Munzur Üniversitesi Antrenörlük ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ilk yardım bilgileri ölçülerek bu alanda ne kadar bilgili oldukları ve iki bölüm öğrencileri arasındaki bilgi düzeyleri farkı olup olmadığı varsa eksik olabilecekleri konular üzerine yeni bulgular ve bulgular eşliğinde öneriler sunarak literatüre katkı sağlamaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu tez çalışmasının önemi, ilkyardımın sporda hayati öneme sahip olması ve Munzur Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü ve Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde okuyan öğrencilerin ilkyardım bilgi düzeyleri hakkında sınırlı araştırmanın varlığına dayanmaktadır. Sporcularda oluşabilecek yaralanma ve kazaların ciddi sonuçları nedeniyle, sporda ilkyardım eğitimi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin ilkyardım bilgi düzeylerini belirleyen bu çalışma, sporda ilkyardım eğitiminin önemini vurgulamaktadır.

İlk yardım eğitiminin yaygınlaştırılması, bireylerin ve toplumların acil durumlarda daha iyi hazırlanmasına ve yaşam kalitesinin artmasına yardımcı olabilir.

İlk yardımın hızlı ve doğru uygulanması, özellikle kalp krizi, boğulma ve travma gibi acil durumlarda hayat kurtarma potansiyeline sahiptir İlk yardım becerilerine sahip bireyler, ambulansın gelmesini beklerken yardımcı olabilirler ve beklemeye bağlı olarak yaşanan olumsuz sonuçların önüne geçebilirler. İlk yardım uygulamaları, kalıcı hasarın önlenmesine ve yaşam kalitesinin artmasına katkıda bulunabilir.

Araştırmalar, ilkyardımanın hayat kurtarıcı öneme sahip olduğunu ve spor eğitimi sırasında meydana gelen kazalarda ilk yardım uygulamalarının zamanında yapılmasının hayatta kalma oranını arttırdığını göstermektedir.

Öğretmenler ve antrenörler, sporda meydana gelen yaralanmalar ve kazalarla karşılaşabilecekleri için ilk yardım konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmalıdırlar. Bu durum, beden eğitimi öğretmenlerinin ve antrenörlerin diğer meslektaşlarından daha fazla bilgi ve beceriye sahip olmalarını gerektirir. Ayrıca, okul ortamında meydana gelen kazalarla ilgili durumlara bilinçli müdahale edebilmeleri için öğretmenlerin ve eğitmenlerin ilk yardım becerileri oldukça önemlidir (EuroSafe, 2016).

Bu tez çalışması, sporda meydana gelen yaralanmaların önlenmesi ve öğrencilere ilk yardım bilgilerinin öğretilmesi açısından oldukça faydalıdır. Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakóltesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde okuyan öğrenciler, geleceğin spor öğretmenleri ve antrenörleri olacaklardır. Bu sebeple, ilkyardım bilgi ve becerilerinin yanı sıra, sporda meydana gelen yaralanmaların önlenmesi ve sporcuların güvenliği için kritik önem taşıyan diğer konular da öğrencilere öğretilmelidir.

Bu tez, öğrencilerin ilkyardım bilgi düzeylerini belirleyerek, sporda meydana gelen yaralanma ve kazaların önlenmesi için gerekli bilgi ve becerilerin neler olduğunu ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Sporda yaralanma ve kazaların önlenmesi için ilkyardım eğitimi verilmesi, ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli spor kuruluşları tarafından da önerilmektedir. Bu nedenle, bu tezin hazırlanması, öğrencilere sporda yaralanma ve kazaların önlenmesi için gereken ilkyardım becerilerini öğretmek, sporcu güvenliği ve sağlığı konusunda farkındalık yaratmak ve sporcuların daha güvenli bir ortamda spor yapmalarını sağlamak açısından da önemlidir.

Son olarak, bu araştırma, sporda yaralanma ve kazaların önlenmesi için ilkyardım bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik öneriler sunacaktır. Bu öneriler, üniversitelerde okutulan ilkyardım dersleri ve sporda ilkyardım eğitimi programlarının daha etkili hale getirilmesine katkı sağlayabilir ve böylece, sporcuların güvenliği ve sağlığı açısından önemli bir adım atılabilir.

İlk yardım becerileri giderek önem kazanıyor ve her gün öğrenilmesi gereken en önemli şeylerden biri. Özellikle okul gibi halka açık yerlerde ve spor müsabakalarında ilk yardım gerektiren durumlar sıklıkla meydana geliyor. Okullarda ilk yardım durumlarına ilk

müdahale edecek kişiler öğretmenler olduğu gibi spor müsabakalarında ilk müdahale etmesi gereken kişiler antrenörler olabiliyor. Bu sebeple çalışmanın amacı öğretmen adaylarının ve antrenör adaylarının ilk yardım konusundaki bilgilerini ortaya çıkarmaktır.

Bu grupların seçilmesindeki amaç, antrenörlerin ve beden eğitimi öğretmenliği öğrencileri arasındaki bilgi düzeyini belirlemektir. Çalışmamız, ilk yardım bilgi düzeyinin yeterli mi yetersiz mi olduğunu öğrenmek ve yetersiz olan öğrencilere konunun önemini ve öğretilmesini sağlamaktır. Kısaca çalışmanın önemi ilk yardım konusunda öğrencilerin gerçekten bilgili olup olmadıklarını öğrenmek ve iki bölüm arasındaki farklılıkları ortaya koymaktır.

Ayrıca bu tez çalışması Munzur Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde okutulan ilkyardım derslerinin etkililiğini artırmak için rehberlik sağlayarak, ilkyardım becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak ve ilkyardım eğitimi programlarının planlanması ve geliştirilmesine yardımcı olacak veriler sunacaktır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Tunceli ili merkez 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde okuyan 76 öğrenci ve Antrenörlük Eğitimi bölümünde okuyan 138 öğrenci ile sınırlıdır. Araştırma materyali öğrencilerin ankete verdikleri yanıtlarla sınırlı olup örneklem alanının dar olması çalışmanın temel sınırlılığıdır. Özellikle öğrenciler açısından bakıldığında anketin yalnızca 2023-2024 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır.

1.5. Tanımlar

Antrenörlük Eğitimi Bölümü Öğrencileri: Munzur Üniversitesi antrenörlük anabilim dalında öğrenim gören ve eğitim süresi boyunca henüz uygun bir ilk yardım kursunu tamamlamamış öğrenciler.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri: Munzur Üniversitesi Beden eğitimi bölümü anabilim dalında öğrenim gören ve eğitim süresi boyunca henüz uygun bir ilk yardım kursunu tamamlamamış öğrenciler.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. İlk Yardımın Tanımı ve İlkeleri

Hastalık, yaralanma veya yaşamı tehdit eden bir durum ortaya çıktığında, ilk yardım, insanların yaşamsal fonksiyonlarını korumak veya sağlık personeli gelene kadar durumun daha da kötüleşmesini önlemek amacıyla olay yerinde bulunan araçlarla yapılan tıbbi olmayan müdahaleleri içerir. İlk yardım, acil durumlarda hayat kurtarabilen veya durumu kontrol altına alabilen kritik bir beceridir. İlk yardımın temel prensiplerinden biri, yaşamı korumaktır. İlaç veya cihaz gerektirmeyen doğru bir şekilde uygulandığında, ilk yardımın hayati önemi vardır ve kişinin yaşamını kurtarabilir. Diğer bir ilke ise hayati fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak ve hasta tarafından kötü hissedilmesini engellemektir. Bu süreçte, kişinin yaşamsal belirtileri düzenli olarak izlenir.

Ancak bilinçsiz ve riskli davranışlardan uzak durmak özellikle bireyin yaşam durumunun üstesinden gelebilmesi açısından önemlidir (Güler, 2002).

2.2. İlk Yardımın Eğitimin Amacı

Çevrenizdeki birinin bir anda kalbi durduğunda müdahale etmek için zaman çok sınırlıdır. Tıbbi yardım beklerken kaybedilen her an özellikle önemli olsa da ilk yardımın o anda bilinmesi insanın hayatını kurtarır. İlk yardımın temel amacı o anda olduğundan daha fazla kişinin ölmesini veya yaralanmasını önlemektir. İlk yardım şoku önler. İnsanların ağrıyı en aza indirmesine veya tıbbi bir durumu ortadan kaldırmasına yardımcı olur. Olay anında hızlı müdahale ve hastanın refahını sağlama sorumluluğu, ilk yardım uzmanlarına ve bu konuda bilgi sahibi olan kişilere aittir. Dolayısıyla, herkesin ilk yardım bilgisini edinmesi faydalıdır (URL-8).

İlk yardımcı, çok fazla bilgi ve deneyime sahip olması gereken bir kişidir. Bir ilk yardımcının temel özellikleri şunlardır: (Güler ve Bilir, 1994).

- Mağdur ve hasta değerlendirilmeli,
- Hızlı ve nokta kararlar verebilmeli,
- Kendine ve bilgisine güvenmeli,
- İlk yardımı doğru bir şekilde uygulayabilecek bilgi ve beceriye sahip olmalı,
- İlk yardım taleplerinin öncelikleri iyi bilinmeli,

- Sakin olmalı ve endişelenmemeli,
 - Hastayla yumuşak ve yatıştırıcı bir ses tonuyla konuşulmalı ve psikolojik destek sağlanabilmeli.
 - Mevcut kaynak ve araçları kullanabilmeli,
 - Bölgedeki sağlık kurumlarını bilmelidir. (Güler ve Bilir, 1994).
- İlk Yardımın Temel Amaçları;
- Bir bireyin hayatına yönelik bir tehdidi ortadan kaldırmak
 - Hayati fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak
 - Hastanın mevcut durumunun kötüleşmesini önlemek
 - İyileşmeyi kolaylaştırmak
 - İnsan hayatına yönelik bir tehdidi ortadan kaldırmak
 - Hastanın mevcut durumunun bozulmasını önlemek ve iyileşmesini kolaylaştırmak.

2.3. İlk Yardım Eğitiminin Tarih

İlk desteğe cenk ve yıkım zamanlarında ortaya çıkan vakalar sonucu ihtiyaç duyulmuş ve bu mevzuda ihtiyaç duyulan emekler başlatılmıştır. Bu çalışmaların başlangıcının kesin tarihini vermek mümkün değildir, ilk olarak 1767 yılında Amsterdam'da oluşturulmuştur. Napolyon'un başcerrahı Baron Larrey, Prusya seferi sırasında yaralıları taşımak için atlı yaralı taşıma aracı kullanmıştır.

Antik Yunan ve Roma dönemlerinde savaşlarda ilk yardım yapmaktan, yaralıları nakletmekten söz edilirdi. Ağustos 1870'de kurulan "İngiliz Kızılhaç Derneği", savaş sırasında yaralı ve hastalara yardım ve bakım sağlamak amacıyla kuruldu (Tabak ve Somyürek, 2008).

1877 yılında İngiltere'de bir "Acil Yardım Teşkilatı" kuruldu ve bu kuruluş bu ülkede hızla yayıldı. 1966 yılında ABD Ulusal Bilimler Akademisi acil servis sistemi için ilk tohumu oluşturdu. İlk kurtuluş topluluğu 1767'de Amsterdam'da, 1768'de Hamburg'da ve 1772'de Paris'te kuruldu. 1772 yılında yaralı ve hasta olan Danimarka kralı, boğulanları kurtarıp en yakın güvenli yerlere koymaya karar verdi (Kuğuoğlu, 2004: 5). Gençlere zamanla verilen etkili sağlık eğitimi, daha sağlıklı alışkanlıklarla daha sağlıklı bir toplum oluşmasına yardımcı olmaktadır.

İlk yardım eğitimi tarihinin başlangıcı olarak kabul edilen Esmarsch Schleswig, "Yaralılara İlk Yardım" ve "Savaş Alanında İlk Yardım" adlı iki kitap yazmış ve Kızıl Haç'ın

kurduğu acil durum organizasyonunda görev yapmıştır. 1863'te İsviçre'de, 1877'de de İngiltere'de. Sertifikalar sayesinde ilk yardım bilen kişilerin yetiştirilmesi mümkün oldu. Böylece ilk yardım terimi ilk olarak İngiltere'de "St. John İlk Yardım Derneği tarafından resmi olarak tanınarak" kullanıldı. 1880 yılında ise "kaza mağdurlarına ilk yardım" terimi tıbbi kaynaklara "ilk yardım" olarak girdi. Genç, U (2009).

Hatipoğlu, Özdemir ve Öztürk'ün (2012) belirttiği gibi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi'nde gerçekleştirilen bir tezde, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun ilköğretim sınıflarında trafik ve ilk yardım derslerine yönelik aldığı kararlar ele alınmıştır. Bu kararlar arasında yer alan 03.11.1997 tarihli 155 sayılı Karar, 1997-1998 öğretim yılından itibaren 6. ve 8. sınıfları içermekte olup, haftada bir ders öngörmektedir. Daha sonra, bu kararın 17.07.2006 tarih ve 312 sayılı kararla birlikte, ilk yardım dersinin İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda haftada bir saat olarak okutulması zorunlu hale getirilmiştir (Hatipoğlu, Özdemir ve Öztürk, 2012: 11).

1861 yılında Cenevre'de gerçekleştirilen uluslararası bir toplantıda, savaş, hastalık, afet ve felaket durumlarında hasta ve yaralılara yardım edebilmek amacıyla Kızılay olarak bilinen Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin kurulmasına karar verildi. Anlaşma, salgınların varlığı göz önünde bulundurularak imzalandı.

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'na göre Osmanlı döneminden bu yana okullarda sağlık eğitimi kapsamında ilk yardım kursları düzenleniyor. Osmanlı döneminde öğretmen yetiştirmek amacıyla oluşturulan Darülmualimin (1847) ve Darülmualimat (1870) müfredat programlarında Hıfzıssıhha-i Mekatibi işlenmektedir. Kurs programında; anatomisi, fizyoloji, mektep hastalıkları, okul temizliği, aşılar, tifüs, kolera, kızamık, çocukların korunması ve hastalanmasının önlenmesi. Cumhuriyetten önceki döneme bakarsak yani 1914. Müfredat o dönemde "numune mekatib-i" olarak bilinen bir örneği içeriyordu. İlkokulların haftalık ders planı ve Mekteb-i İptidaiye kursunun müfredatı; eğitim kursları, tıp eğitimi ve kışla kurslarından oluşmaktadır (Çelenk, 2000: 22).

Ada'nın (2001) çalışmasına göre, Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştiren okullar şu sırayla kurulmuştur: 1924'te Muallim Okulu, 1927-1928'de Köy Öğretmen Okulu, ardından Okul Öğrenci Evleri ve Köy Etüt Kursları 1930'da kurulmuş, 1940'ta Köy Enstitüleri açılmıştır. Kolejlerin kuruluş tarihleri ise 1982 ve 1992'dir. Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü, sınıf öğretmeni yetiştirmeyi hedefleyen bir kurumlar arası Yeniden Yapılanma ve Temel Eğitim Sınıf Öğretmenliği Bölümü'ne dönüştürülmüştür (Ada, 2001: 4).

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte eğitimin amacı dengeyi sağlamak, tüm toplumsal katmanlara ulaşmak, harap olmuş Yeni Türkiye'yi çağdaş bir ekonomik ve sosyal devlet haline getirmektir.

Bu nedenle yenilik arayışında olan Türk devletinde gelişmiş eğitim sistemi oluşturmak amacıyla John Dewey gibi yabancılar davet edilmiştir (Türkoğlu, 2013: 65).

Türk Kızılay'ı 2002'den bu yana Avrupa Kızılay Derneklerine İlk Yardım Resmi olarak eğitim destek merkezine üye oldu ve ona ilk yardım eğitimi verdi. Bu eğitimler merkezin belirlediği kriterlere göre gerçekleştirilir. İlk yardım eğitim gönüllüsü 2007 yılına kadar eğitmenler 30.000 üstü bireye bilgi aktardı. İlk yardım eğitmen eğitimini tamamlamış istekli eğitmenler 2008 yılından bu yana ilk yardım güncellemesi eğitimine devam etmektedir (Uşaklı ve Cengiz, 2001).

“İlk Yardım Eğitmenliği” eğitiminin süresi; En az seksen saat, toplam en az on iş günü. Eğitim sonunda sınavlarda başarılı olanlara "ilk yardım eğitmenlik sertifikası" veriliyor. Verilmiş eğitmen sertifikaları sekiz yıl süreyle geçerlidir. Türk Acil Tıp Derneği'nin acil merkezi, acil durum merkezi olma özelliğini sürdürerek eğitim ve seminerlerine devam etmektedir (Ağralı, 2002).

2.4. İlk Yardım Eğitiminin Önemi

İlk yardım eğitiminin küresel ölçekte yaygınlaştırılması, hayatta kalma oranlarını artırmak ve yaralanmalardan kaynaklanan zararları en aza indirmek için gereklidir. Bu, acil durum müdahale becerilerinin geliştirilmesi ve toplum genelinde sağlık bilincinin artırılması açısından hayati bir öneme sahiptir.

İlk yardımın ardından hastanın sıklıkla hastanede yapılan tedaviye ihtiyacı vardır, dolayısıyla geçici müdahale adı da buradan gelir. Ancak her zaman hastaneye gitmek gerekli değildir (küçük sıyrıklar), ancak derin yaralar ve büyük bir damardan kanama olması durumunda derhal hastaneye gitmeniz gerekir.

Bireylerin hayatını kurtaracak olan ilk yardımın önemi sıralanacak olursa (Tabak ve Somyürek, 2008):

- İlk yardım kalıcı bir tedavi sürecini öngörür.
- Hastane hizmetlerinin kısa süreli kullanımını ve dolayısıyla tedavi maliyetini azaltır.

- Mağdurun yaralanmalarını ve diğer travmatik etkilerini kontrol eder. İlk yardım önlemleri beklenmedik şekilde gelişen hastalıklar durumunda vücudu korur.
- Çeşitli sebeplerden kaynaklanan kaza ve afetlere karşı birey ve toplum sağlığını korur.
- İlk yardım eğitimi almış kişiler neleri yapabileceklerine karar verebilirler.
- İlk yardım ölüm oranlarını azaltır.
- Kaza mahallinde zaman çok kısıtlı ve kıymetlidir. Zaman kaybı ölüm oranını arttırabilir.

Hızla artan nüfusla birlikte sağlık hizmetleri birçok eksiklikle birlikte yetersiz kalabilmektedir. Bunun sonucunda kazalara erişim zorlaşıyor ve ilk yardım müdahalesi önem kazanmış oluyor. İlk yardım gerektiren durumlarda ilk müdahale ekiplerinin sırasıyla takip etmesi gereken ilk yardım adımları bulunmaktadır, bu adımları sıralayacak olursak:

- Önlemler-sahada güvenlik önlemlerinin uygulanması
- İnsan vücuduyla ilgili temel bilgiler,
- Öncelik kendi can güvenliğini sağlamalı,
- Sakin, kendinden emin ve pratik olmalı,
- Mevcut fırsatları değerlendirmeyi bilmeli,
- Olayın derhal ve doğru bir şekilde bildirilmesi gerekmektedir (112'yi arayın),
- Çevresindeki insanları organize edebilmeli ve onlardan faydalanabilmeli,
- İyi iletişim becerileri

İlk yardım her yerdeki insanlar için hayat kurtarıcı öneme sahiptir. İlk yardım özgüveni ve dikkati artırır. İlk yardım neden, nasıl, nerede ve ne zaman sorularına cevap verir. Size taahhütleri hatırlatarak hizmet organizasyonuna ve planlamasına rehberlik eder.

İlk yardım uygulamalarında, "Altı T" prensibine uyulmalıdır. Bu prensibe göre:

- Tedbir (Olay Yeri Güvenliği): Bir kaza veya olay anında, ikinci bir kazayı önlemek için gerekli tedbirler hemen alınmalıdır. Tedbirler hem kazazede hem de diğer kişiler için hayati önem taşır.
- Tanı (Olaya Maruz Kalanların Değerlendirilmesi): Olay yerinde, kazazede ilk yardımın ABC'sine göre hızlı bir şekilde değerlendirilmelidir. Değerlendirme, yaşamsal bulgulara odaklanarak yapılmalıdır.
- Tedavi (Gerekli İlk Yardımın Uygulanması): Olay yerinde, çevredeki imkanlar kullanılarak basit müdahaleler yapılmalıdır.

- Telefon (Haberleşmenin Sağlanması): Olay yerinde, öncelikle sistem uyarılmalı ve yardım çağrısı yapılmalıdır. Acil yardım merkezinden yardım talep edilmelidir.
- Triyaj (Hasta veya Yaralıların Öncelik Sırasına Göre Ayrılması): Kazazedeler, yaşamsal bulgularına göre öncelik sırasına alınarak müdahale edilmeli ve sevk edilmelidir.
- Taşıma (Hasta veya Yaralıların Uygun Biçimde Taşınması): Kazazedeler, yaralanma durumlarına uygun bir şekilde taşınmalı ve sağlık kuruluşuna ulaştırılmalıdır.

Bu temel uygulamaları, koruma, bildirme ve kurtarma kavramları altında özetlemek mümkündür.

2.5. Okullarda Karşılaşılan İlk Yardım Durumları

İnsanların daha aktif olduğu çocukluk döneminde birçok günlük aktivitede kaza ve yaralanma riski daha da artıyor. Çocuk kazalarında okul içi ve okul dışı yaralanmaları karşılaştırsak okulda yaralanmaların çok daha sık görüldüğünü söyleyebiliriz, dolayısıyla çocukların günün büyük bir kısmını geçirdiği okullarımızdaki öğretmenlerin yeterli düzeyde ilk yardım bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Carter, Bannon ve Jones (1994: 23-28) tarafından İngiltere'de yapılan araştırmada öğretmenlerin çocukların okuldaki kazalarının çoğunlukla önlenabilir olduğunu ancak ilk yardım bilgilerinin ve ilk yardım eğitimlerinin iyi olmadığını söylemişlerdir.

Ayrıca ilk yardım taleplerinde saniyelerin önemi göz önüne alındığında, sağlıklı ilgili hizmetlerin yalnızca tıp profesyonellerine bırakılmaması gerektiği ve toplumsal katılımın çok daha etkin bir şekilde sağlandığı bilinen bir gerçektir.

Tüm okullarda ortak ilk yardım malzemeleriyle donatılmış ilk yardım odası ve laboratuvarlar bulunmalı, bakım odaları, atölyeler, spor salonları ve okul servisleri gibi yüksek riskli alanlarda ilk yardım çantaları bulundurulmalıdır.

Acil bir durumda ilk müdahale ekipleri üç temel tatbikat yapmalıdır: koruma, bildirim ve kurtarma. Koruma, bir kaza meydana geldiğinde daha sonraki kazaları önlemek için alınan önlemleri ifade eder. Örneğin elektrik çarpması durumunda şalteri indirerek, gaz zehirlenmesi durumunda ise vanayı kapatarak ikincil felaketlerin önüne geçmeye

çalışacağız. Bildirimde bulunurken olay yerinin adresi ve yaralı kişi veya hasta hakkında tam ve doğru bilgi vermelisiniz. Bunu kolaylaştırmak için okullar, öğrencilere kaza durumunda ebeveynlerle iletişime geçebilecekleri bir telefon numarası, ev adresi, iş telefonu numarası ve ebeveynlerin acil durumlarda çocuklarını götürebilecekleri bir hastane sağlamalıdır.

Kurtarma, kaza yerinde yaralı veya hastaların değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre gerekli ilk yardımın sağlanmasıdır (Tabak ve Somyürek, 2008: 221-222; Tunca, 1971: 137-139).

Okul kazalarında bilinçli ilk yardım, yaralanmaları ve birçok ölümcül sonucu önlemektedir. Ancak yatılı okullar ve özel okullar dışındaki okullarda hemşire bulunmamaktadır ve okul kazaları hakkında bize istatistiksel bilgi verecek herhangi bir bilgi bulunmamaktadır (Erkan ve Göz, 2006: 64).

Okulda zamanının çoğunu çocuklarla geçiren öğretmenler, kazaların önlenmesinde en etkili eğitim rolüne sahiptir. Üniversitede ilk yardım bilgisi edinen öğretmenlerin kaza ve yaralanmalar karşısında yetersiz oldukları söylenebilir. Avrupa'daki ve dünyadaki çoğu okulda hemşire bulunmasına rağmen, Türk okullarında hala sağlık görevlisi, hemşire bulunmamaktadır. Bu durumlar göz önünde bulundurularak Türk okullarında ilk yardım sağlamak üzere hemşireler görevlendirilmeli ve tüm okul öğretmenlerine ilk yardım konusunda eğitim verilmelidir (Ege,1999).

Can güvenliğinin öncelikleri yabancı kaynaklarda İngilizce terimlerin ilk harfleri alınarak ilk yardım ABC'si gibi yazılmıştır. Bu bir "Temel Yaşam Desteği" politikasıdır.

İlk yardımın ABC'si şu şekildedir:

- A. Hava yollarının açılması
- B. Nefes almayı sağlamak,
- C. Dolaşımın sağlanması uygulamalarıdır (Güler ve Bilir, 1994).

2.6. Sporda İlk Yardım

Doğru ilk yardım, sporcuların hızlı iyileşmesini ve daha az komplikasyon olmasını sağlar. İlk yardım ve acil yardımın en önemli ilkesi zamanında ve erken müdahaledir. Yüksek yoğunluklu egzersiz sağlığınıza korumanıza ve iyileştirmenize yardımcı olur, ancak yanlış yapıldığı takdirde sağlık sorunlarına ve spor sakatlıklarında yaralanmalara yol açabilmektedir (Çakır, 2002: 263-266; Bakanlık).

İlk yardım üç aşamada yapılır. 3 boyutlu ilk yardım prensibi; teşhis, tedavi ve taşıma (URL-3).

Teşhis: Yaralının mevcut durumu belirlenir. Yaralanan kişinin bilinci açık ise gerekli bilgi kişinin kendisinden alınır. Yaralanan kişinin titremesi, titremesi, ağrısı, mide bulantısı vb. Durumlar, yaralı vücut bölgeleri, yara ve kanama türleri anında tespit edilir.

Tedavi: Durumun tamamı değerlendirildikten sonra gerekli önlemlerin alınmasıdır.

Taşıma: Hasta ya da yaralıların usulüne göre taşınmasıdır.

2.6.1. Burun kanamalarında ilk yardım

Burun kanaması olan kişinin ağızdan nefes almasına izin verilmelidir. Burun kemiğinin yan tarafından basınç uygulanarak iki parmak arasına alınarak 1-2 dk. kuvvetlice sıkılması sağlanmalıdır. Dudağın iç yüzeyine yuvarlak gazlı bez yerleştirilerek buruna güçlü bir baskı uygulanır. Burun kanaması olan bir kişi için burun köküne veya boyuna buz torbası yerleştirilebilir. Eğer kişinin kanaması hala durmuyorsa derhal en yakın sağlık merkezine götürülmelidir.

2.6.2. Kanamalarda ilk yardım

İlk yardımda kullanılan direkt basınç yöntemi kanamayı kontrol altına almanın en basit ve en zararsız yöntemidir. Uygulamada kanayan bölgenin üzerine temiz gazlı bez konularak elle veya bandajla uygulanır. Temiz bandajın bulunmadığı durumlarda eldiven, eşarp gibi ekipmanlar da kullanılabilir.

Kullanılan malzemenin daima temiz olması gerekmektedir. Ancak kanamanın durduğunun anlaşılması için bandajın bulunduğu yerden çıkarılması gerekir. Dış bandajda kanamadan dolayı nem oluşmuşsa başka bir bandaj koyularak uygulanabilir. Yaralı bölgeye herhangi bir ilaç, krem vb. sürmeyiniz. Başka hiçbir şey uygulanmamalıdır (Somyürek, 1994).

Damarın konumuna bağlı olarak kanama vücut dışında, vücut içinde veya her ikisinde birden meydana gelebilir.

- İlk yardım görevlileri kanamayı tanıyabilmelidir.
- Kanama önlemlerle kontrol altına alınamıyorsa veya ciddi yaralanma sonucu kanama meydana geliyorsa tıbbi müdahale gerekir.

- İlk müdahale ekiplerinin amacı kanamayı ve şoku önlemektir.

Ağız, burun, kulak, anüs ve üreme organlarındaki kanamalara "spontan orifis kanaması" denir.

Kan damarının türüne bağlı olarak kanama; arteriyel (arteriyel), venöz (venöz) veya kılcal kanama şeklinde meydana gelebilir. Atardamar kanaması, kalbin ritmiyle aralıklı olarak ortaya çıkar ve rengi soluktur. Venöz kanama çok fazla ve sızıntı yapmaktadır.

Kılcal kanama küçük kabarcıklar şeklinde meydana gelir. Kanama değerlendirilirken şok belirtilerine dikkat edilmesi çok önemlidir.

2.6.3. Kırık, çıkık ve burkulmalarda ilk yardım

Bir adam, kemiğinin kırılıp kırılmadığını bilmeden asla hareket etmemelidir. Çünkü kopan uçların çevresinde kan damarlarının ve sinirlerin kopması gibi tehlikeler vardır. Bir kişiyi taşımadan önce kırık bölgesi belirlenmeli ve kişi hareketsiz hale getirilmelidir (düz ve sert bir cisimle). Şişme gibi hastalıkların önlenmesi için kırık bölgeye buz uygulanmalıdır. Açık bir kırık tespit edilirse kanamayı önlemek için acil önlemler alınmalıdır. Eğer kişinin herhangi bir yerinde kırık tespit edilirse, kişi hareket ettirilmemelidir. Kaza yerinde güvenlik problemi varsa kırığın durumuna göre kişi güvenli bölgeye uygun olarak sevk edilmez. (Güler ve Bilir, 1994)

- Hayatı tehdit eden durumlar tercih edilmemelidir.
- Gerekiyorsa ilk yardıma başlanmalıdır.
- Çarpma durumunda gerekli önlemler alınmalıdır.
- Kırık bölgeyi şişirmeden önce bölgede varsa saat, yüzük, bilezik vb. çıkarın. Takı ve aksesuarlar mümkün olan en kısa sürede çıkarılmalıdır.
- Hastanın kıyafetleri çıkarılmamalıdır. Çıkarılması gerekiyorsa kesilerek çıkarılması gerekir.
- Kırık hareket etmeyecek ve çevre dokulara zarar vermeyecek şekilde sabitlenmelidir.
- Kırık tespit edilirse bandaj uygulanmalı ve parmaklar görülebilecek şekilde açıkta bırakılmalıdır. Bu, parmak hareketlerini ve renk değişikliklerini izlemeyi kolaylaştırır.
- Açık kırıklarda yaranın steril bezle kapatılması gerekir.

- Kırık bölgesinde nabız, ten rengi ve ısı sık sık izlenmelidir. "Yakınlık", bitişik yüzeylerin anlık olarak ayrılmasını ifade eder (Demirbulat ve ark., 2017).
- Burkulan eklem kompresyon bandajı ile sabitlenir.
- Şişliği azaltmak için bölge yükseltilmelidir.
- Hareket ettirilmemeli,
- Acil yardım istenmelidir

Aşağıdaki temel hayatta kalma önlemleri sırayla alınmalıdır:

- Ortak alan aynen belirlenmeli,
- Konumu değiştirmeye çalışmayın,
- Hastaya oral şeyler uygulamayın,
- 112 aranmalıdır (Bakar ve Maral, 2015).

2.6.4. Zehirlenmelerde ilkyardım

Zehirlenme, düzgün vücuttaki bileşenlerin vücuda giren zehirli (toksik) maddelerle bozulmasıdır (İnan, Kurt ve Kubilay, 2011).

Zehirlenme Çeşitleri:

- Sindirim Sistemi (Ağız) Yoluyla Zehirlenme: Bireye ilk yardım uygulamasına ağız yoluyla bol su vererek yapılmalıdır. Vücuda bol su alarak idrar yoluyla zehir dışarı atılmalıdır. Ayrıca parmaklarıyla solunum borusuna doğru itilerek kusma işlemiyle de zehir dışarı atılabilir.
- Solunum (Akciğer) Yoluyla Zehirlenme: Ortam havalandırılmalıdır, yarı oturur pozisyonda oturtulmalı ve solunumu korumak için ıslak bez ya da maske kullanılmalıdır.
- Deri (Dermal) Yoluyla Zehirlenme: İlk yardımcı zehirli madde ile temas etmemek için eldiven kullanılmalıdır. Zehirli bölgedeki elbiseler çıkarılmalı ve 15-20 dakika bölge yıkanmalıdır.

Çocukların tükettiği besinlerin temiz, güvenli, yeterli ve dengeli olması gerekmektedir. Gıda hijyeni, gıdanın olası tüm hastalık yapıcı faktörlerden arındırılmış olması anlamına gelir.

Gıda zehirlenmeleri bu hijyene uyulmadığı için hayvanların, kimyasalların, bitkisel maddelerin veya patojen mikroorganizmalar içeren gıdaların tüketilmesi sonucu ortaya çıkar (Karademir, 2010: 3-4).

Öğrencilerin okul kafeteryalarında veya okul dışında yenen yiyeceklerden zehirlenmesi çok yaygındır.

- Zehirlenmenin ciddiyetini ve ne kadar zaman önce başladığını anlamaya çalışmak,
- Zehirlenmenin en önemli sorunlarından biri, zehirlenen kişinin hastaneye veya tedavi merkezine nakli sırasında yanında ilaç, kabuk, kusmuk vb. bulunmasıdır. Örnekler hasta/yaralı ile birlikte alınır. Çünkü zaman zaman zehirli bir maddenin tespiti, özel bir panzehir kullanılmasına olanak tanır.
- Zehirlenmenin meydana gelmesi halinde, hastanın/kurbanın giysilerini çıkarınız ve deriyi bol su ile ovuşturmadan yıkayınız.
- Zehirlenme hattından (114) durumla ilgili yardım alabilirsiniz.
- Zehirlenmeye neden olan bir maddeyle temas edilmemelidir,
- Hasta/yaralı nakledilir (Kocatürk, 2007).

2.6.5. İlk yardımda bilinen yanlış bilgiler

Her yıl binlerce insan hatalı ilk yardım nedeniyle geçici veya kalıcı yaralanmalara maruz kalıyor. Bilinen bu yanlış uygulamaların örneklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kanayan yara ve ülser bölgesini şeker veya tütünle yağlayıp turnike kullanarak kanamayı durdurmak,
- Düşme veya trafik kazası sonucu sırt ve bel yaralanması olabilecek, bilinci kapalı hastaları hastane kaldırılmak için bilinçsizce hareket ettirilmemelidir.
- Burun kanamasında, başın geri eğilmesi, burnun pamuk veya mendil ile doldurulması, boyuna su tutulması,
- Yer değiştirme veya kırılma durumunda alan hareketi,
- Yılanın ısırıldığı bölgeyi emmek,
- Göze yabancı bir cisim girdiğinde zeytinyağı püskürtmek,
- Buruna yabancı bir cisim kaçtığı anda su ile çıkarmaya çalışmak,
- Bayılan kişiye soğan kokusu verme,

- Epileptik nöbet geçiren kişinin hareketlerini durdurmaya çalışmak ve soğanın kokusunu almasını sağlamak,
- Temizlik ürünleri gibi kimyasalları kullandığınız anda kusturma,
- Ateşi olan bir kişinin ısı ve terlemeyle iyileşeceğine dair inanç;
- Boğaza yabancı bir cisim kaçtığında sırtta hafifçe vurmak, herkesin bildiği gibi yanlış bir ilk yardım uygulamasıdır.

Carter, Bannon ve Jones (1994: 23-28) tarafından İngiltere'de yapılan araştırmada öğretmenlerin çocukların okuldaki kazalarının çoğunlukla önlenabilir olduğunu ancak ilk yardım bilgilerinin ve ilk yardım eğitimlerinin iyi olmadığını söylemişlerdir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın evren ve örneklem grupları, veri toplama araçları, araştırma deseni, verilerin analizi hakkında bilgi verilecektir.

3.1. Araştırma Yöntemi, Evreni ve Örneklemi

Bu araştırma, tarama modeli kullanılarak oluşturulmuştur. Tarama modeli, mevcut durumu analiz etmek, ilgi alanına yönelik soruları yanıtlamak, becerileri, tutumları veya kurulan hipotezleri test etmek amacıyla veri toplama veya tanımlama için kullanılan bir araştırma modelidir (Büyüköztürk ve ark., 2011: 231). Araştırmada, kesitsel tarama yöntemi benimsenmiştir. Kesitsel tarama, belirli bir zaman diliminde birden fazla birim veya grup üzerinde yapılan çalışmayı ifade eder. Veriler çalışma sonrasında toplanır ve bir gruptan alınmış gibi değerlendirilir (Kıncal, 2010: 109).

Araştırma evrenini Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve antrenörlük eğitimi alan 1-4. sınıf öğrencileri olarak 214 kişi oluşturmuştur. Örneklemi ise rastgele örneklem yöntemiyle seçilmiş 158 kişi oluşturmuştur.

3.2. Veri Toplama Araçları

Tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş öğrencilere gönüllü onam formu doldurtulması ardından, 4 soruluk kişisel bilgi alanı (bölüm, sınıf, cinsiyet, yaş), katılımcıların ilk yardım deneyimine yönelik 5 soruluk form (“Daha önce ilk yardım eğitimi aldınız mı?”, “İlk yardım eğitimi aldıysanız, eğitim alma süreniz?”, “Sınıf ortamında/sahada ilk yardım gerektiren durumlarda öğretmenin/antrenörün ilk yardım müdahalesinde bulunması gerekli midir?”, “Daha önce ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaştınız mı?” ve “Daha önce ilk yardımda bulundysanız ne tür bir duruma müdahale ettiniz?”) ve Öztürk (2018) tarafından hazırlanan (uzman görüşleri ve alanda yapılmış benzer tezlerden yararlanarak 25 sorudan oluşturduğu) ‘İlk yardım bilgi düzeyi’ anketi kullanılmıştır.

3.3. İlk Yardım Bilgi Düzeyi Anketi

Araştırmada kullanılan anket formu, Öztürk (2018) tarafından geliştirilmiştir. Öztürk, bu anket formunu konuyla ilgili uzmanların görüşlerine ve literatürdeki bilimsel çalışmalara dayanarak oluşturmuştur (Baytüre ve Özel, 2016; Genç, 2009; Keleş ve ark., 2015; Metin ve Mutlu, 2010; Özyürek ve ark., Öztürk, 2018, 2013; Saruhan, 2005). Öztürk, bu anketi 14 ilköğretim okulundan 129 sınıf öğretmeni, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği bölümünde üçüncü sınıf öğrencisi olarak okuyan ilk yardım dersi almamış 63 sınıf öğretmeni aday ve ilk yardım dersi almış 71 dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere toplamda 263 kişiye uygulamıştır (Öztürk, 2018).

Öztürk'ün gerçekleştirdiği anket geliştirme çalışmasında, "ilk yardım bilgi düzeyi anketi"nin madde güçlük değerinin ,601 ve madde ayıricılık değerinin ,37 olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik katsayısı ise (KR-20) ,67 olarak bulunmuştur. Elde edilen madde güçlük değeri (0,4-0,6), maddenin ne çok zor ne de çok kolay olduğunu göstermektedir (Karaca, 2014: 282). Aynı şekilde, madde ayıricılık değerinin +1,00'a yaklaştıkça, maddenin ayıricılığının arttığı bilinmektedir. Ayırt etme indeksi 0,40 ve daha yüksek olan maddelerin ayırt etme gücünün çok iyi olduğu, 0,20 ile 0,39 arasındaki değerlerin orta, 0,19 ve daha küçük değerler için ise düşük olduğu kabul edilir (Karaca, 2014: 282-284). Bu bulgular, anketin ayırt etme gücünün yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

3.4. Verilerin Elde Edilmesi

Araştırmaya Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilere 'İlk Yardım Bilgi Düzeyi Anketi' uygulanmıştır. Anket formlarının tamamı öğrencilerle yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Kişisel bilgi formu ve İlk yardım bilgi düzeyi anketinden elde edilen veriler, SPSS 26 programına aktararak çalışmada belirlenen değişkenler için yüzde ve frekans analizi değerleri hesaplanmıştır. Normallik sınaması sonucunda değerlerin -1,5 ile +1,5 arasında olmadığı belirlenmiş ve non-parametrik testler kullanılmıştır. Kişisel bilgiler ile ilk yardım

bilgi düzeyi anketi arasındaki değişkenler için istatistiksel analizlerde sıklık analizi (ki-kare) testi kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde gruplar arasındaki farklılığın tespiti için anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine ilişkin dağılımları tablosu

Bölüm	N	%
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	76	51,9
Antrenörlük	82	48,1
Toplam	158	100,0

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine ilişkin bulguları incelendiğinde, 76 kişi (%51,2) beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte iken 82 kişi (%48,8) Antrenörlük bölümünde öğrenim görmektedir.

Tablo 4.2. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf değişkenine ilişkin dağılımları tablosu

Sınıf	N	%
1. Sınıf	23	14,6
2. Sınıf	54	34,2
3. Sınıf	17	10,8
4. Sınıf	64	40,5
Toplam	158	100,0

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf değişkenine ilişkin bulguları incelendiğinde, 1. Sınıfta olan 23 kişi (%14,6), 2. Sınıfta olan 54 kişi (%34,2), 3. Sınıfta olan 17 kişi (%10,8), 4. Sınıfta olan 64 kişi (%40,5) olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları tablosu

Cinsiyet	N	%
Erkek	109	67,3
Kadın	49	32,7
Toplam	158	100,0

Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları incelendiğinde, 109 kişi (%67,3) erkek olduğu, 49 kişi (%32,7) kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4. Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin dağılımları tablosu

Yaş	N	%
18-22 yaş	109	69,6
22 yaş ve üzeri	49	30,4
Toplam	158	100,0

Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, 18-22 yaş arasında 109 kişi (%69,6), 22 yaş ve üzeri 49 kişi (%30,4) olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile ilk yardım eğitimi almış olma durumlarına ilişkin dağılımları tablosu

			Bölüm		Toplam	X ²	p
			Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Daha önce ilk yardım eğitimi aldınız mı?	Evet	N	43	59	102	6,105	,013*
		%	56,6%	72,0%	64,6%		
	Hayır	N	33	23	56		
		%	43,4%	28,0%	35,4%		
Toplam		N	76	82	158		
		%	100,0%	100,0%	100,0%		

Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden 43 kişisi (%56,6), antrenörlük bölümünün ise 59 kişisi (%72,0) ilk yardım eğitimi aldığını belirtmişlerdir.

İlk yardım eğitimi alıp almama durumu ile öğrenim gördükleri bölüm değişkeni karşılaştırıldığında anlamlı bir fark sağlanmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 4.6. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile ilk yardım eğitimi alma süresi durumlarına ilişkin dağılımları tablosu

			Bölüm		Toplam	X ²	p
			Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
İlk yardım eğitimi alma süresi	10 Saatten Az	N	26	29	55	3,551	,314
		%	59,1%	47,5%	52,4%		
	10-20 Saat	N	9	16	25		
		%	20,5%	26,2%	23,8%		
	21-30 Saat	N	2	8	10		
		%	4,5%	13,1%	9,5%		
	30 Saat Üzeri	N	7	8	15		
		%	15,9%	13,1%	14,3%		
Toplam		N	44	61	105		
		%	100,0%	100,0%	100,0%		

Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden 26 kişisi (59,1%), antrenörlük bölümünün ise 29 kişisi (%47,5) 10 saatten az ilk yardım eğitimi aldığını belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden 9 kişisi (20,5%), antrenörlük bölümünün ise 16 kişisi (%26,2) 10 -20 saat ilk yardım eğitimi aldığını belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden 2 kişisi (%4,5), antrenörlük bölümünün ise 8 kişisi (%13,1) 21-30 saat ilk yardım eğitimi aldığını belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden 7 kişisi (%15,9), antrenörlük bölümünün ise 8 kişisi (%13,1) 30 saat ve üzeri ilk yardım eğitimi aldığını belirtmişlerdir. İlk yardım eğitimi alma süresi değişkeni ile öğrenim gördükleri bölüm değişkeni karşılaştırıldığında anlamlı bir fark sağlanmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 4.7. “Sınıf ortamında ilk yardım gerektiren bir duruma öğretmenlerin müdahale etmesi gerekli midir?” sorusunun cevaplara ilişkin dağılımları tablosu

			Bölüm		Toplam	X ²	p	
			Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük				
Sınıf ortamında ilk yardım gerektiren bir duruma öğretmenlerin müdahale etmesi gerekli midir?	Evet	N	71	76	147	,007	,932	
		%	93,4%	92,7%	92,9%			
	Hayır	N	5	6	11			
		%	6,6%	7,3%	7,0%			
	Toplam		N	76	82			158
			%	100,0%	100,0%			100,0%

Soruya verilen cevaplar incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki bireylerin sınıf ortamında ki ilk yardım uygulamasına öğretmenlerin müdahale etmesi gerektiği görüşünü kabul eden 71kişi (%93,4), kabul etmeyen 5 kişi (%6,6) kişi olduğu görülmektedir. Diğer taraftan antrenörlük bölümünde soruda ki görüşü kabul eden 76 kişi (%92,7) varken görüşü kabul etmeyen, 6 kişi (%7,3) olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bölüm değişkeni ile sorudan ortaya çıkan sonuç arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.8. “Daha önce ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaştınız mı?” sorusunun cevaplarına ilişkin dağılımları tablosu

			Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük	Toplam	X ²	p
Daha önce ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaştınız mı?	Evet	N	52	42	94	2,509	,113
		%	68,4%	51,9%	59,9%		
	Hayır	N	24	39	63		
		%	31,6%	48,1%	40,1%		
	Toplam	N	76	82	158		
%		100,0%	100,0%	100,0%			

Soruya verilen cevaplar incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören bireylerin daha önce ilk yardım gerektirilen bir durumla karşılaşan 52 kişi (%68,4), ilk yardım gerektiren bir durumla karşılaşmayan 24 kişi (%31,6) kişi olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan antrenörlük bölümünde öğrenim gören bireylerin daha önce ilk yardım gerektirilen bir durumla karşılaşan 42 kişi (%51,9), ilk yardım gerektiren bir durumla karşılaşmayan 39 kişi (%48,1) kişi olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bölüm değişkeni ile sorudan ortaya çıkan sonuç arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.9. “Daha önce ilk yardımda bulunduysanız ne tür bir duruma müdahale ettiniz?” sorusunun cevaplarına ilişkin dağılımları tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Kanama	N	10	9	19	6,581	,254
	%	16,7%	16,4%	16,8%		
Küçük Yaralanmalar	N	33	20	53		
	%	%55,0	36,4%	46,1%		
Bayılma-Sara	N	6	12	18		
	%	10,0%	21,8%	15,7%		
Yanık	N	2	4	6		
	%	3,3%	7,3%	5,2%		
Kırık	N	2	3	5		
	%	3,3%	5,5%	4,3%		
Diğer	N	7	7	14		
	%	11,7%	12,7%	12,2%		
Toplam	N	60	55	115		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

Soruya verilen cevaplar incelendiğinde, en çok ilk yardım müdahalesi küçük yaralanmalardan dolayı olduğunu her iki bölümde de görüldüğü söylenebilir. Küçük yaralanmalara beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 33 kişi (%55,0), antrenörlük bölümünden ise 20 kişi (%36,4) karşılaşmış ve müdahale etmiştir. Sonrasında ise kanama vakası ile bayılma vakası ile karşılaştıklarını ve müdahale ettikleri görülmektedir.

Diğer taraftan müdahale edilen vaka ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.10. “Temizlik maddesi ya da buna benzer kimyasal bir madde içmiş bir çocuk hemen kusturulur” sorusunun cevabına ilişkin dağılımları tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Doğru	N	24	44	68	18,693	,000*
	%	31,6%	53,7%	43,0%		
Yanlış	N	36	10	46		
	%	47,4%	12,2%	29,1%		
Bilmiyorum	N	16	28	44		
	%	21,1%	34,1%	27,8%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

‘Temizlik maddesi ya da buna benzer kimyasal bir madde içmiş bir çocuk hemen kusturulur’ sorusunun doğru cevabı ‘yanlış’ seçeneği olmalıdır. Bu durumda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin cevapları incelendiğinde, beden eğitimi bölümünde yanlış cevabı veren 24 kişi (%33,7), antrenörlük bölümünde ise 44 kişi (%53,7) olduğu görülmektedir.

Sorunun cevabını doğru bilip ‘yanlış’ seçeneğini işaretleyen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünden 36 kişi (%41,9), antrenörlük bölümünden ise 10 kişi (%12,2) olduğu görülmektedir. Cevaplardan beden eğitimi bölümünden 16 kişi (%21,1) bilmiyorum seçeneğini işaretlerken, antrenörlük bölümünden 28 kişi (%34,1) kişi bilmiyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Aynı zamanda soruya verilen cevaplar ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.11. “Kolu kırılmış bir çocuğun şekli bozulan kemiği yerine oturtulur ve sıkıca sarılır” sorusunun cevabına ilişkin dağılımları tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Doğru	N	10	20	30	5,797	,055
	%	13,2%	24,4%	19,0%		
Yanlış	N	53	43	96		
	%	69,7%	52,4%	60,8%		
Bilmiyorum	N	13	19	32		
	%	17,1%	23,2%	20,3%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Kolu kırılmış bir çocuğun şekli bozulan kemiği yerine oturtulur ve sıkıca sarılır” sorusunun doğru cevabı ‘yanlış’ seçeneğidir. Bu durumda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin cevapları incelendiğinde, beden eğitimi bölümünde yanlış cevabı veren 10 kişi (%13,2), antrenörlük bölümünde ise 20 kişi (%24,4) olduğu görülmektedir.

Sorunun cevabını doğru bilip ‘yanlış’ seçeneğini işaretleyen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünden 53 kişi (%69,7), antrenörlük bölümünden ise 43 kişi (%52,4) olduğu görülmektedir. Cevaplardan beden eğitimi bölümünden 13 kişi (%17,1) bilmiyorum seçeneğini işaretlerken, antrenörlük bölümünden 19 kişi (%23,2) kişi bilmiyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Aynı zamanda soruya verilen cevaplar ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık olduğu görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.12. “Kanayan yaralarda, kanamayı durdurmak için yaranın üzerine basınç uygulanır” sorusunun cevabına ilişkin dağılımları tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Doğru	N	67	64	131	8,027	,018*
	%	88,2%	78,0%	82,9%		
Yanlış	N	3	13	16		
	%	3,9%	15,9%	10,1%		
Bilmiyorum	N	6	5	11		
	%	7,9%	6,1%	7,0%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Kanayan yaralarda, kanamayı durdurmak için yaranın üzerine basınç uygulanır” sorusunun doğru cevabı ‘doğru’ seçeneğidir. Bu durumda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin cevapları incelendiğinde, beden eğitimi bölümünde ‘doğru’ seçeneğini işaretleyen 67 kişi (%88,2), antrenörlük bölümünde ise 64 kişi (%78,0) olduğu görülmektedir.

Soruda ‘yanlış’ cevabını işaretleyip yanlış cevabı seçen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri 3 kişi (%3,9), antrenörlük bölümü öğrencileri ise 13 kişi (%15,9) olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ‘bilmiyorum’ seçeneğini işaretleyen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri 6 kişi (%7,9), antrenörlük bölümü öğrencileri ise 5 kişi (%6,1) kişi olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan sorulan soru ile bölüm değişkenleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.13. “Epilepsi/sara nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Kasılmalar sırasında oluşabilecek yaralanmaları engellemek için çevre önlemi alınır.	N	4	8	12	5,468	,243
	%	5,3%	9,8%	7,6		
Kol ve bacaklara bastırılarak kasılmalar engellenmeye çalışılır.	N	42	37	79		
	%	56,0%	45,1%	50,3%		
Kasılma henüz tam anlamıyla gerçekleşmemişse dişler arasına rulo sargı, kalem vb. konulabilir.	N	5	11	16		
	%	6,7%	13,4%	10,2%		
Sıkan giysileri gevşetilir, yan yatış pozisyonu verilebilir.	N	12	15	27		
	%	16,0%	18,3%	17,2%		
Kolonya, soğan vb. koklatılmaz.	N	13	11	23		
	%	16,0%	13,4%	14,6%		
Toplam	N	76	82	157		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Epilepsi/sara nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?” sorusunun doğru cevabı, ‘Kol ve bacaklara bastırılarak kasılmalar engellenmeye çalışılır’ seçeneğidir.

Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 46 kişi (%54,1) doğru cevabı verirken, antrenörlük bölümü öğrencilerinden 34 kişi (%45,1) kişi doğru cevap vermişlerdir. Diğer taraftan en çok seçilen cevap 27 kişi (%17,2) kişinin verdiği ‘Sıkan giysileri gevşetilir, yan yatış pozisyonu verilebilir’ cevabıdır.

Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.14. “Astım nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Sakin olunmalı ve öğrenci rahatlatılmalıdır.	N	7	13	20	9,576	,048*
	%	9,2%	15,9%	12,7%		
Öğrenci kriz esnasında düz bir yere yatırılmalıdır.	N	30	18	48		
	%	39,5%	22,0%	30,4%		
Öğrenci dik oturur pozisyona getirilmelidir.	N	8	12	20		
	%	10,5%	14,6%	12,7%		
Öğrencinin kullandığı astım ilacı varsa öğrenciye ulaştırılır.	N	5	10	15		
	%	6,6%	12,2%	9,5%		
Bilmiyorum	N	26	29	55		
	%	34,2%	35,4%	34,8%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Astım nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?” sorusunun doğru cevabı, ‘Öğrenci kriz esnasında düz bir yere yatırılmalıdır’ cevabı olmalıdır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 30 kişi (%39,5), antrenörlük bölümünden ise 18 kişi (%22,0) doğru cevap vermiştir.

Diğer taraftan en çok tercih edilen cevap 26 kişi (%34,2) beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden, 29 kişi (%35,4) antrenörlük bölümünden bilmiyorum yanıtı olmuştur. Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.15. “Aşağıdakilerden hangisi hayvan ısırıklarında ve böcek sokmalarında izlenecek yoldur?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Köpek ısırmasında, ısırılan bölge sabun ve soğuk suyla en az beş dakika yıkanmalıdır.	N	29	18	47	6,872	,143
	%	38,2%	22,0%	29,7%		
Arı ve akrep sokmalarında, ısırılan bölgeye sıcak uygulama yapılmalıdır.	N	8	5	13		
	%	10,5%	6,1%	8,2%		
Boyunda ve kafada hayvan ısırması olursa, yara etrafına turnike yapılır.	N	4	10	14		
	%	5,3%	12,2%	8,9%		
Yılan ısırıklarında ve bıçak kesilmelerinde, zehir emilerek dışarı atılmalıdır.	N	12	12	24		
	%	15,8%	14,6%	15,2%		
Bilmiyorum	N	23	37	60		
	%	30,3%	45,1%	38,0%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerden hangisi hayvan ısırıklarında ve böcek sokmalarında izlenecek yoldur?” sorusunun doğru cevabı “Köpek ısırmasında, ısırılan bölge sabun ve soğuk suyla en az beş dakika yıkanmalıdır.” seçeneğidir.

Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 29 kişi (%38,2), antrenörlük bölümünden ise 18 kişi (%22,0) doğru cevap vermiştir.

Diğer taraftan en çok tercih edilen cevap 23 kişi (%30,3) beden eğitimi öğretmenliğinden, 37 kişi (%45,1) antrenörlük bölümü öğrencilerinden bilmiyorum cevabını vermişlerdir.

Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.16. “Boğazına yabancı bir cisim kaçtığı için nefes alamayan ve öksüremeyen bilinci açık bir çocuğa nasıl müdahale edersiniz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Kalp masajı yaparım	N	0	3	3	3,831	,429
	%	0,0%	3,7%	1,9%		
Yüz üstü yatırıp, sırtına vururum	N	11	13	24		
	%	14,5%	15,9%	15,2%		
Su veririm	N	2	4	6		
	%	2,6%	4,9%	3,8%		
Arkasına geçerim ve karın bölgesine basınç yaparım	N	53	49	102		
	%	69,7%	59,8%	64,6%		
Bilmiyorum	N	10	13	23		
	%	13,2%	15,9%	14,6%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Boğazına yabancı bir cisim kaçtığı için nefes alamayan ve öksüremeyen bilinci açık bir çocuğa nasıl müdahale edersiniz?” sorusunun cevabı “Arkasına geçerim ve karın bölgesine basınç yaparım” seçeneğidir.

Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 53 kişi (%69,7), antrenörlük bölümünden ise 49 kişi (%59,8) doğru cevap vermiştir.

Diğer taraftan en çok tercih edilen cevap beden eğitimi öğretmenlerinden 11 kişi (%14,5), antrenörlük bölümünden 13 kişi (%15,9) ile yüz üstü yatırıp sırtına vururum yanıtı olmuştur. Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.17. “Kalp masajı ve suni solunum yapmayı biliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Biliyorum	N	27	44	71	6,004	,014*
	%	35,5%	53,7%	44,9%		
Bilmiyorum	N	49	38	87		
	%	64,5%	46,3%	55,1%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

‘Kalp masajı ve suni solunum yapmayı biliyor musunuz’ sorusu yüzdeleri incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinden 27 kişi (%35,5) bildiğini, 49 kişi (%64,5) bilmediğini söylemiştir. Antrenörlük bölümü öğrencilerinden 44 kişi (%53,7) bildiğini, 38 kişi (%46,3) bilmediğini belirtmiştir.

Aynı zamanda kalp masajı ve suni solunum yapmayı bilenler ile bölüm değişkeni ile anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 4.18. “Nabız alınan bölgeleri biliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Evet	N	44	58	102	2,899	,089
	%	57,9%	70,7%	64,6%		
Hayır	N	32	24	56		
	%	42,1%	29,3%	35,4%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Nabız alınan bölgeleri biliyor musunuz?” sorusunun cevabı incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde 44 kişi (%57,9) nabız alınan bölgeyi bildiğini, 32 kişi (%42,1) nabız alınan bölgeyi bilmediğini söylemiştir. Aynı zamanda antrenörlük bölümü öğrencilerinden 58 kişi (%64,3) nabız almayı bildiğini, 24 kişi (%29,3) nabız alınan yeri bilmediğini söylemiştir.

Aynı zamanda nabız alınan yeri bilenler ile bölüm değişkeni ile anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$).

Tablo 4.19. “Kalbi çalıştığı halde solunumu durmuş olanlara yapılacak suni solunuma ne kadar süre devam edilir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
1 Dakika	N	5	4	9	6,493	,165
	%	6,7%	4,9%	5,7%		
5 Dakika	N	26	14	40		
	%	34,7%	17,1%	25,5%		
10 Dakika	N	0	2	2		
	%	0%	2,4%	1,3%		
Soluk Alıncaya Kadar	N	19	32	51		
	%	25,3%	39,0%	32,5%		
Bilmiyorum	N	25	30	55		
	%	33,3%	36,6%	35,0%		
Toplam	N	75	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Kalbi çalıştığı halde solunumu durmuş olanlara yapılacak suni solunuma ne kadar süre devam edilir?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, sorunun doğru cevabı ‘soluk alıncaya kadar’dır. Bu soruya beden eğitimi öğretmenlerinden 19 kişi (%25,3) doğru cevap verirken, antrenörlük bölümü öğrencilerinden 32 kişi (%39,0) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.20. “Sunî solunuma başlamak için aşağıdakilerden hangilerinin kesin olarak var olması gerekir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	P
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Bilinci açık, kanaması var	N	3	5	8	3,257	,516
	%	3,9%	6,1%	5,1%		
Baygın, nefes alamıyor	N	47	38	85		
	%	61,8%	46,3%	53,8%		
Kanaması var, nefes alamıyor	N	3	9	12		
	%	3,9%	11,0%	7,6%		
Kafa yaralanması ve kanaması var	N	0	1	1		
	%	0%	1,2%	0,6%		
Bilmiyorum	N	23	29	52		
	%	30,3%	35,4%	32,9%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Sunî solunuma başlamak için aşağıdakilerden hangilerinin kesin olarak var olması gerekir?” sorusunun doğru cevabı, ‘Baygın, nefes alamıyor’ seçeneğidir. Buna göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 47 kişi (%61,8) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerinden 38 kişi (%46,3) doğru cevap vermişlerdir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.21. “Arı sokan bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi uygulanamaz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	P
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Arının iğnesi derinin üzerinde görünüyorsa sıyrılarak çıkartılmalıdır.	N	9	13	22	9,899	,042*
	%	11,8%	15,9%	13,9%		
Sokulan bölge bol su ve sabunla yıkanır.	N	12	6	18		
	%	15,8%	7,3%	11,4%		
Sokulan bölgeye sıcak uygulama yapılır.	N	33	21	54		
	%	43,4%	25,6%	34,2%		
Eğer ağız ve ağız içinden sokmuşsa soluk yolu tıkanmalarına karşı önlem alınır.	N	5	7	12		
	%	6,6%	8,5%	7,6%		
Bilmiyorum.	N	17	35	52		
	%	22,4%	42,7%	32,9%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Arı sokan bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi uygulanamaz?” sorusunun doğru cevabı “Sokulan bölgeye sıcak uygulama yapılır” seçeneğidir. Buna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 33 kişi (%43,7) doğru cevap verirken, antrenörlük bölümünden 21 kişi (%26,6) kişi doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.22. “Şoka girmiş birine aşağıdakilerden hangisi uygulanmaz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	P
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Sırt üstü yatırılır ve ayakları hafif yukarı kaldırılır.	N	6	11	17	5,169	,270
	%	7,9%	13,4%	10,8%		
Acil yardım gelinceye kadar yaşam bulguları izlenir.	N	5	8	13		
	%	6,6%	9,8%	8,2%		
Sıkan giysileri gevşetilir	N	12	7	19		
	%	15,8%	8,5%	12,0%		
Ağızdan su verilir.	N	34	25	59		
	%	44,7%	30,5%	37,3%		
Bilmiyorum.	N	19	31	50		
	%	25,0%	37,8%	31,6%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Şoka girmiş birine aşağıdakilerden hangisi uygulanmaz?” sorusunun doğru cevabı ‘Ağızdan su verilir’ olmalıdır. Buna göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden 34 kişi (%44,7) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerinden 25 kişi (%30,5) doğru cevap verdikleri görülmektedir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$).

Tablo 4.23. “Yanığı olan kişiye ilk yardım uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Soğuk uygulama ile ağrının azalmasına yardımcı olunmalıdır.	N	2	13	15	18,119	,001*
	%	2,6%	15,9%	9,5%		
Yaşam bulguları değerlendirilir.	N	1	9	10		
	%	1,3%	11,0%	6,3%		
Yanık üzerine zeytinyağı, diş macunu sürülmelidir.	N	59	41	100		
	%	77,6%	50,0%	63,3%		
Şoka karşı önlem alınmalıdır.	N	5	7	12		
	%	6,6%	8,5%	7,6%		
Yanık yüzeyi temiz bir bezle kapatılmalıdır.	N	9	12	21		
	%	11,8%	14,6%	13,3%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Yanığı olan kişiye ilk yardım uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusunun doğru cevabı “Yanık üzerine zeytinyağı ve diş macunu sürülmelidir’ olmalıdır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 59 kişi (%77,6) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 41 kişi (%50,0) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.24. “Aşağıdakilerden hangisinin sıcak çarpmasında uygulanması yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Hasta serin ortama alınır.	N	10	10	20	4,016	,404
	%	13,2%	12,2%	12,7%		
Hastanın hayatın bulguları değerlendirilir.	N	4	6	10		
	%	5,3%	7,3%	6,3%		
Hastanın bilinci yerinde ve bulantısı yoksa ağızdan sıvı verilir.	N	17	17	34		
	%	22,4%	20,7%	21,5%		
Hastanın ateşi yüksekse buzlu su banyosu yaptırılır.	N	30	24	54		
	%	39,5%	29,3%	34,2%		
112 aranıp yardım istenir.	N	15	25	40		
	%	19,7%	30,5%	25,3%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerden hangisinin sıcak çarpmasında uygulanması yanlıştır?” sorusunun “Hastanın ateşi yüksekse buzlu su banyosu yaptırılır” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 30 kişi (%39,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 24 kişi (%29,3) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.25. “Aşağıdaki hangisi kedi, köpek ve fare ısırıklarında yapılan yanlış bir uygulamadır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Sıkan takı ve giysi çıkarılır.	N	5	6	11	6,250	,181
	%	6,6 %	7,3%	7,0%		
Yara(lar) bol su ve sabunla köpürterek yıkanır.	N	6	9	15		
	%	7,9%	11,0%	9,5%		
Yaralarda ciddi kanamalar varsa üzerine baskı uygulayarak durdurulması sağlanır.	N	5	6	11		
	%	6,6%	7,3%	7,0%		
Isırılan bölge hareket ettirilmesi sağlanır.	N	35	19	54		
	%	46,1%	23,2%	32,2%		
Bilmiyorum.	N	25	42	67		
	%	32,9%	51,2%	42,4%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdaki hangisi kedi, köpek ve fare ısırıklarında yapılan yanlış bir uygulamadır?” sorusunun cevabı “Isırılan bölgenin hareket ettirilmesi sağlanır.” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 35 kişi (%46,1) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 19 kişi (%23,2) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.26. “Aşağıdakilerden hangisi, göze kimyasal madde temasında uygulanacak bir ilk yardım değildir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Kontak lens varsa çıkartılmaz.	N	34	16	50	13,591	,009*
	%	44,7%	19,5%	31,06		
Göz bol su ile en az 20 dakika yıkanır	N	5	12	17		
	%	6,6%	14,6%	10,8%		
Göz temiz bir bezile kapatılır.	N	7	4	11		
	%	9,2%	4,9%	7,0%		
Gözler kesinlikle ovuşturulmaz.	N	2	5	7		
	%	2,6%	6,1%	4,4%		
Bilmiyorum.	N	28	45	73		
	%	36,8%	54,9%	46,2%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerden hangisi, göze kimyasal madde temasında uygulanacak bir ilk yardım değildir?” sorusunun cevabı “Kontak lens varsa çıkarılmaz” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 34 kişi (%44,7) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 16 kişi (%19,5) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 4.27. “Kırık, çıkık, burkulma yaralanmalarında aşağıdaki uygulamalardan hangisi yanlıştır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Bölgeyi sabitleyerek kırık parçaların yumuşak dokuları zedelemesine engel olunmalıdır.	N	7	17	24	7,238	,124
	%	9,2%	20,7%	15,2%		
Her zaman sağlam olmayan taraf, sağlam olan tarafla karşılaştırılır.	N	16	12	28		
	%	21,1%	14,6%	17,7%		
Yaralının gereksiz hareketleri engellenmelidir.	N	40	40	80		
	%	52,6%	48,8%	50,6%		
Yaralı bölge hareket ettirilerek kırık, çıkığın tam olarak nerde olduğu saptanmalıdır.	N	11	13	24		
	%	14,5%	15,9%	15,2%		
Sabitleme kırık bölgenin alt ve üst eklemlerini içine alacak şekilde yapılmalıdır.	N	2	0	2		
	%	2,6%	0,0%	1,3%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Kırık, çıkık, burkulma yaralanmalarında aşağıdaki uygulamalardan hangisi yanlıştır?” sorusunun cevabı “Yaralı bölge hareket ettirilerek kırık, çıkığın tam olarak nerde olduğu saptanmalıdır.” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 11 kişi (%14,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 13 kişi (%15,9) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.28. “Aşağıdakilerde hangisi göze yabancı cisim batmasında acil yardım uygulamalarından değildir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Gerekmedikçe yaralı yerinden oynatılmaz.	N	4	9	13	7,583	,108
	%	5,3%	11,0%	8,2%		
Göze hiçbir şekilde dokunulmaz.	N	9	15	24		
	%	11,8%	18,3%	15,2%		
Cisim çıkartılmadan uzman sağlık ekibine başvurulmalıdır.	N	6	13	19		
	%	7,9%	15,9%	12,0%		
Her iki gözde temiz bezle kapatılır.	N	14	10	24		
	%	18,4%	12,2%	15,2%		
Göz bol su ile yavaş bir şekilde yıkanır.	N	43	35	78		
	%	56,6%	42,7%	49,4%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerde hangisi göze yabancı cisim batmasında acil yardım uygulamalarından değildir?” sorusunun “Göz bol su ile yavaş bir şekilde yıkanır.” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 43 kişi (%56,6) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 35 kişi (%42,7) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.29. “Aşağıdakilerden hangisi yanıklarda yapılması yanlış olan ilk yardım uygulamasıdır” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Yanan bölge bir örtü ile kapatılır, hava ile teması önlenir.	N	12	14	26	8,383	,079
	%	15,8%	17,1%	16,5%		
Ödem (şişlik) oluşabileceği düşüncesiyle yüzü, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır.	N	4	11	15		
	%	5,3%	13,4%	9,5%		
Hastanın bilinci açıksa bol su içirilir.	N	3	8	11		
	%	3,9%	9,8%	7,0%		
Su toplamış yerler patlatılır.	N	48	37	85		
	%	63,2%	45,1%	53,8%		
Hastanın şoka girmesine karşı önlemler alınır.	N	9	12	21		
	%	11,8%	14,6%	13,3%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerden hangisi yanıklarda yapılması yanlış olan ilk yardım uygulamasıdır?” sorusunun “Su toplamış yerler patlatılır.” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 48 kişi (%63,2) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 37 kişi (%45,1) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.30. “Buruna yabancı cisim kaçmasında aşağıdakilerden hangisi doğru bir uygulamadır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	P
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Burun bol su ile yıkanarak yabancı cisim çıkarılır.	N	8	17	25	7,232	.124
	%	10,5%	20,7%	15,8%		
Hiçbir şey yapılmadan sırt üstü yatırılarak sağlık kuruluşuna sevk edilir.	N	10	10	20		
	%	13,2%	12,2%	12,7%		
Diğer burun deliği parmakla kapatılarak, güçlü bir soluk verme ile cisim çıkarılmaya çalışılır.	N	30	18	48		
	%	39,5%	22,0%	30,4%		
Sivri bir alet ile çıkarılmaya çalışılır.	N	5	7	12		
	%	6,6%	8,5%	7,6%		
Bilmiyorum.	N	23	30	53		
	%	30,3%	36,6%	33,5%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Buruna yabancı cisim kaçmasında aşağıdakilerden hangisi doğru bir uygulamadır?” sorusunun cevabı “Diğer burun deliği parmakla kapatılarak, güçlü bir soluk verme ile cisim çıkarılmaya çalışılır” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 30 kişi (%39,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 18 kişi (%22,0) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.31. “Aşağıdakilerden hangisi elektrik yanıklarında ilk yardım ilkelerinden biri değildir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	p
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Elektrik akımı kesilmeli.	N	7	10	17	7,062	,133
	%	9,2%	12,2%	10,8%		
Hastanın yaşam bulguları değerlendirilir.	N	5	8	13		
	%	6,6%	9,8%	8,2%		
Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmeli.	N	5	5	10		
	%	6,6%	6,1%	6,3%		
15-20 dakika bol suyla yıkanmalı.	N	55	46	101		
	%	72,4%	56,1%	63,9%		
Hasta hareket ettirilmemelidir.	N	4	13	17		
	%	5,3 %	15,9%	10,8%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerden hangisi elektrik yanıklarında ilk yardım ilkelerinden biri değildir?” sorusunun cevabı “15-20 dakika bol su ile yıkanmalıdır.” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 55 kişi (%72,4) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 46 kişi (%56,1) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.32. “Aşağıdakilerden hangisi kimyasal yanıklarda ilk yardım ilkelerinden biridir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

	Bölüm		Toplam	X ²	p
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Deriye temas eden kimyasal madde hemen uzaklaştırılmalıdır.	N	18	13	9,222	,056
	%	23,7%	15,9%		
Hastanın yaşam bulguları değerlendirilir.	N	3	11		
	%	3,9%	13,4%		
Bol suyla 15-20 dakika yumuşakça yıkanmalıdır.	N	7	13		
	%	9,2%	15,9%		
Hasta yaralının üzeri örtülmelidir.	N	2	5		
	%	2,6%	6,1%		
Hepsi.	N	46	40		
	%	60,5%	48,8%		
Toplam	N	76	82		
	%	100,0%	100,0%		

“Aşağıdakilerden hangisi kimyasal yanıklarda ilk yardım ilkelerinden biridir?” sorusunun “Hepsi” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 46 kişi (%60,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 40 kişi (%48,8) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.33. “Hava yolu açıklığı nasıl sağlanır?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	P
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Baş-çene pozisyonu sağlanır.	N	51	45	96	2,793	,593
	%	67,1%	54,9%	60,8%		
Dil dışarı çekilir.	N	5	8	13		
	%	6,6%	9,8%	8,2%		
Dil üst dudağa çengelli iğne ile iğnelenir.	N	4	11	15		
	%	5,3%	13,4%	9,5%		
Baş yana çevrilir	N	5	9	14		
	%	6,6%	11,0%	8,9%		
Ağız bir cisim yardımıyla açılır.	N	11	9	20		
	%	14,5%	11,0%	12,7%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“Hava yolu açıklığı nasıl sağlanır?” sorusunun “Baş-çene pozisyonu sağlanır” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 51 kişi (%67,1) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 45 kişi (%48,8) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.34. “Bak-dinle-hisset yöntemi içinde aşağıdaki uygulamalardan hangisi yer almaz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılımlar tablosu

		Bölüm		Toplam	X ²	P
		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Antrenörlük			
Şah damarından nabız kontrolü yapmak	N	18	23	41	7,278	,122
	%	23,7%	28,0%	25,9%		
Hasta / yaralının soluk alıp verişini dinlemek	N	9	5	14		
	%	11,8%	6,1%	8,9%		
Hasta / yaralının nefesini yanaklarımızla hissetmeye çalışmak	N	26	17	43		
	%	34,2%	20,7%	27,2%		
Göğüs kafesinin hareketlerini izlemek	N	4	12	16		
	%	5,3%	14,6%	10,1%		
Bilmiyorum	N	19	25	44		
	%	25,0%	30,5%	27,8%		
Toplam	N	76	82	158		
	%	100,0%	100,0%	100,0%		

“BAK-DİNLE-HİSSET yöntemi içinde aşağıdaki uygulamalardan hangisi yer almaz?” sorusunun “Şah damarından nabız kontrolü yapmak” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 18 kişi (%23,7) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 23 kişi (%28,0) doğru cevap vermiştir.

Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.35. Öğrencilerin soru bazında doğru cevap verme dağılımları tablosu

Sorular	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Öğrencileri	Antrenörlük Bölümü Öğrencileri	Daha Fazla Doğru Cevaplayan Öğrenci Grubu
10. Soru	36 kişi-%47,4	10 kişi- %12,2	Öğretmen Adayları
11. Soru	53 kişi-%69,7	43 kişi- %52,4	Öğretmen Adayları
12. Soru	67 kişi-%88,2	64 kişi- %78,0	Öğretmen Adayları
13. Soru	42 kişi-%56,0	37 kişi- %45,1	Öğretmen Adayları
14. Soru	30 kişi-%39,5	18 kişi- %22,0	Öğretmen Adayları
15. Soru	29 kişi-%38,2	18 kişi- %22,0	Öğretmen Adayları
16. Soru	53 kişi-%69,7	49 kişi- %59,8	Öğretmen Adayları
19. Soru	19 kişi-%25,3	32 kişi- %39,0	Antrenör Adayları
20. Soru	47 kişi-%61,8	38 kişi- %46,3	Öğretmen Adayları
21. Soru	33 kişi-%43,4	21 kişi- %25,6	Öğretmen Adayları
22. Soru	34 kişi-%44,7	25 kişi- %30,5	Öğretmen Adayları
23. Soru	59 kişi-%77,6	41 kişi- %50,0	Öğretmen Adayları
24. Soru	30 kişi-%39,5	24 kişi- %29,3	Öğretmen Adayları
25. Soru	35 kişi-%46,1	19 kişi- %23,3	Öğretmen Adayları
26. Soru	34 kişi-%44,7	16 kişi- %19,5	Öğretmen Adayları
27. Soru	11 kişi-%14,5	13 kişi- %15,9	Öğretmen Adayları
28. Soru	43 kişi-%56,6	35 kişi- %42,7	Öğretmen Adayları
29. Soru	48 kişi-%63,2	37 kişi- %45,1	Öğretmen Adayları
30. Soru	30 kişi-%39,5	18 kişi- %22,0	Öğretmen Adayları
31. Soru	55 kişi-%72,4	46 kişi- %56,1	Öğretmen Adayları
32. Soru	46 kişi-%60,5	40 kişi- %48,8	Öğretmen Adayları
33. Soru	51 kişi-%67,1	45 kişi- %54,9	Öğretmen Adayları
34. Soru	18 kişi-%23,7	23 kişi- %28,0	Antrenör Adayları

Tablo 4.35’de beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının ve antrenör adaylarının soru bazında kaç kişinin doğru cevap verdiği gösterilmektedir. Elde edilen verilere göre 19. Soru ve 34. Sorulara antrenörlük bölümü öğrencileri beden eğitimi ve spor öğretmenleri adaylarından daha fazla doğru cevap verdikleri görülürken geriye kalan sorularda öğretmen adaylarının daha fazla cevap verdikleri görülmektedir.

5. TARTIŞMA

İlk yardım gerektiren durumlarla sık sık karşılaşıldığı ve bu olayların bazı zamanlarda ufak hasarlar bırakabildiği diğer taraftan ise ölümlerle sonuçlandığı bilinmekle beraber bu durumlar bazen basit bir ilk yardım hamlesi ile zararsız bir şekilde atlatılabilmektedir. Özellikle okullarda öğretmenlerin iyi birer ilk yardım uygulayıcı olması gerektiği ve buna bağlı olarak ilk yardım bilgi düzeylerinin de iyi seviyede olması gerektiği söylenebilir. Aynı zamanda kazaların meydana gelmesinin oldukça yüksek oranda olduğu spor ortamlarında da antrenörlerin ve sporcuların da ilk yardım konusunda iyi birer ilk yardım uygulayıcısı ve bilgi düzeyine sahip olması gerektiği söylenebilir. Bu bilgiler ışığında, beden eğitimi öğretmen adaylarının ve antrenör adaylarının ilk yardım bilgi düzeyinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada kullanılan ankettin istatistiksel olarak hesaplanmasında herhangi bir başarı puanı, puan tablosu ve benzeri şekilde değerlendirmeler olmadığından benzer şekilde ölçümleme yapan çalışmalar karşılaştırılarak tartışılmış ve sonuçlar sunulmuştur.

Araştırma bulguları incelendiğinde, daha önce ilk yardım eğitimi almış olma durumlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 43 kişi varken antrenörlük bölümünden 59 kişi ilk yardım eğitimi almış olduğunu belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile antrenörlerin ilk yardım eğitimi alıp almama durumları ile bölüm değişkenleri arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Benzer şekilde Alanazi ve arkadaşları da tıp fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirdikleri bir çalışmada ilk yardım eğitimi olanların olmayanlara göre bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır (Alanazi,2022). Dereli ve arkadaşlarının 0-6 yaş çocuğu olan anneler ile gerçekleştirdikleri bir çalışmada ilkyardım konusunda eğitim alan ilkyardım gerektiren bir durumla karşılaşan annelerin daha yüksek bilgiye sahip oldukları tespit edilmiştir (Dereli, 2010).

Diğer taraftan her iki grubunda ilk yardım gerektiren bir durumla karşılaşma oranının oldukça fazla olduğu görülmektedir. İlk yardımla karşılaşma durumu oldukça fazla olsa da ilk yardım eğitimi alma süresi oldukça düşük seviyede olduğu görülmektedir. Diğer taraftan Norveç örneğini kapsadığı çalışmada, ilk yardım eğitimi alma sıklığını %90 olduğunu göstermiştir (Bakke, 2016). Aydın'da bulunan yetişkinlerin ilk yardım bilgi düzeyi ve farkındalığı incelendiği çalışmada, çalışmaya katılan 131 kişi bir ilk yardım kursuna katıldığını belirtirken, 99 kişi yeterli bir ilk yardım bilgisine sahip olduğunu söylemiştir (Coşar,2023). İlk yardım eğitimi almanın yanı sıra süresinin de fazla olması, sadece kitap

üzerinden değil de uygulamalı olarak ta gösterilmesi, verilen eğitimin saatinin olabildiğince fazla ve verimli olması gerekliliği önerilebilir.

Literatür incelendiğinde de ilk yardım bilgi düzeyinin düşük olduğunu gösteren çalışmaların olduğu görülmektedir (Aktaş ve Esin, 2015, Şahin ve Aslan, 2017, Erkan ve Göz, 2016). Aynı zamanda öğrenciler üzerinde yapılan ilk yardım bilgi düzeyini ölçen çalışmaların azlığı dikkate alınarak incelendiğinde sonucun aynı olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ilk yardım bilgi düzeyi az olduğu gibi öğrencilerinde ilk yardım bilgi düzeylerinin az olduğu görülmektedir. (Dereli, 2010). Türkiye örnekleminde gerçekleştirilen ilk yardım bilgi düzeyine ilişkin bir çalışmaya göre, Türkiye’de ilk yardım bilgi düzeyinin yeterli olmadığı ve bu konunun öğretimi ve yaygınlaşmasında devlet politikasının önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Kuş, 2018). Bu araştırma çalışmamızla benzer nitelik taşımaktadır.

İlk yardım bilgi düzeyi anketinde bulunan ‘ilk yardım gerektiren bir durumda öğretmenin müdahalesi gerekli mi?’ sorusuna beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 71 kişi evet yanıtını verirken antrenörlük bölümünden 76 kişi evet yanıtını vermiştir. Bu durumda öğretmen adaylarının ve antrenör adaylarının ilk yardım bilgisi ve uygulaması konusunda yeterli ve başarılı olması gerektiği söylenebilir. Literatür incelendiğinde bu durumu destekler nitelikte çalışmaların olduğunu fakat ilk yardım bilgi ve beceri düzeyinin yeterli olmadığını ortaya koyan çalışmalar görülmektedir (Bilgen Sivri ve Özputat, 2013; Keleş ve ark., 2015; Baytüre ve Özel, 2016).

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının ve antrenörlerin ilk yardım gerektiren durumlarla oldukça fazla karşılaştığı da çalışmamızın bulgularında tespit edilmiştir. Aynı zamanda bireylerin en fazla küçük yaralanmalar ve kanama konusunda ilk yardımda bulundukları görülmektedir. Bu durum spor ortamında en çok karşılaşılan durum olduğu söylenebilir.

Temizlik maddesi ya da buna benzer bir kimyasal yutan çocuk kusturulur? Sorusunun doğru cevabı ‘yanlış’ seçeneği olmalıdır. Çalışmanın bulguları incelendiğinde, beden eğitimi bölümünde yanlış cevabı veren 24 kişi (%33,7), antrenörlük bölümünde ise 44 kişi (%53,7) olduğu görülmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 36 (%41,9) kişi, antrenörlük bölümünden ise 10 (%12,2) kişi doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda bu soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Duman ve arkadaşlarının üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada, yanlış yanıtlama oranı kızlarda %72 iken, erkeklerde %47,5 olduğu görülmektedir. Aynı zamanda kız ve erkek öğrenciler

ile bu soru arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (Duman ve ark., 2013). Aynı zamanda Dinçer ve arkadaşlarının okul öncesi eğitimcilerin ilk yardım bilgi düzeyi hakkında yapmış olduğu çalışmada, yakıcı madde içen kişi kusturulmalı sorusuna 12 kişi doğru cevap vermiştir (Dinçer ve ark., 2000).

“Kol kırılması durumunda kemiğin yerine oturtulup iyice sarılması gerekir” sorusunun doğru cevabı yanlış seçeneği olmalıdır. Bu durumda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin cevapları incelendiğinde, beden eğitimi bölümünde yanlış cevabı veren 10 kişi (%13,2), antrenörlük bölümünde ise 20 kişi (%24,4) olduğu görülmektedir. Sorunun cevabını doğru bilip ‘yanlış’ seçeneğini işaretleyen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünden 53 kişi (%69,7), antrenörlük bölümünden ise 43 kişi (%53,4) olduğu görülmektedir. Cevaplardan beden eğitimi bölümünden 13 kişi (%17,1) bilmiyorum seçeneğini işaretlerken, antrenörlük bölümünden 19 kişi (%23,2) kişi bilmiyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Literatürde ki benzer çalışmalar incelendiğinde, Köksoy ve arkadaşlarının cezaevi mahkumlarının ilk yardım bilgi düzeyine ilişkin cevapları incelendiğinde, kırıklarda ilk müdahale konusunda örnekleminde doğru cevap veren 276 kişi (%57,3) olduğu görülmektedir. Bu sonuç çalışmamızla benzer nitelik gösterdiği söylenebilir (Köksoy ve ark., 2012).

“Kanayan yaralara kanamayı durdurmak için yaranın üzerine basınç yapılmalıdır” sorunun doğru cevabı ‘doğru’ seçeneği olmalıdır. Bu durumda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin cevapları incelendiğinde, beden eğitimi bölümünde ‘doğru’ seçeneğini işaretleyen 67 kişi (%88,2), antrenörlük bölümünde ise 64 kişi (%78,0) olduğu görülmektedir. Soruda ‘yanlış’ cevabını işaretleyip yanlış cevabı seçen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri 3 kişi (%3,9), antrenörlük bölümü öğrencileri ise 13 kişi (%15,9) olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ‘bilmiyorum’ seçeneğini işaretleyen beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri 6 kişi (%7,9), antrenörlük bölümü öğrencileri ise 5 kişi (%6,1) kişi olduğu görülmektedir. Diğer taraftan sorulan soru ile bölüm değişkenleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Usta ve arkadaşlarının meslek yüksek okulu öğrencilerinin ilk yardım bilgi düzeylerini ölçtüğü çalışmada kanamaları durdurmada doğru yöntemi bilme konusunda en az doğru cevabın %32,9 ile bu soruda olduğunu belirtmiştir. Bu durum kanama sırasında panik yapıldığından dolayı ortaya çıktığı söylenebilir.

“Epilepsi/sara nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?” sorusunun doğru cevabı ‘Kol ve bacaklara bastırılarak kasılmalar engellenmeye çalışılır’

seçeneği olmalıdır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 46 kişi (%54,1) doğru cevabı verirken, antrenörlük bölümü öğrencilerinden 34 kişi (%45,1) kişi doğru cevap vermişlerdir. Diğer taraftan en çok seçilen cevap 29 kişi (%17,4) kişinin verdiği ‘Sıkan giysileri gevşetilir, yan yatış pozisyonu verilebilir’ cevabıdır. Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Coşkun ve arkadaşlarının 0-14 yaş çocuğu olanların ilk yardım bilgi düzeylerine ilişkin yaptığı çalışmada, bayılma sırasında ilk yardım hakkında ki soruya 18 kişi doğru cevap verirken 149 kişi eksik doğru cevap verdiği görülmektedir (Coşkun ve ark., 2008).

“Astım nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?” sorusunun doğru cevabı ‘Öğrenci kriz esnasında düz bir yere yatırılmalıdır’ cevabı olmalıdır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 30 kişi (%39,5), antrenörlük bölümünden ise 18 kişi (%22,0) doğru cevap vermiştir. Diğer taraftan en çok tercih edilen cevap 26 kişi (%34,2) beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden, 29 kişi (%35,4) antrenörlük bölümünden bilmiyorum yanıtı olmuştur. Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p>0,05$).

“Hangisi hayvan ısırıklarında ve böcek sokmalarında izlenecek yoldur?” sorusunun doğru cevabı “Köpek ısırmasında, ısırılan bölge sabun ve soğuk suyla en az beş dakika yıkanmalıdır.” Seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 29 kişi (%38,2), antrenörlük bölümünden ise 18 kişi (%22,0) doğru cevap vermiştir. Diğer taraftan en çok tercih edilen cevap 23 kişi (%30,3) beden eğitimi öğretmenliğinden, 37 kişi (%45,1) antrenörlük bölümü öğrencilerinden bilmiyorum cevabı olmuştur. Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Temel ve arkadaşlarının üniversite öğrencilerinin temel ilk yardım bilgileri hakkında yapmış olduğu çalışmada, arı sokmasında yapılması gerekenleri bilme konusunda 252 kişi (%54,4) doğru cevap verirken, 68 kişi (%14,7) yanlış cevap vermiş, 143 kişi (%30,9) fikrim yok olarak yanıtlamıştır (Temel ve ark., 2018).

“Boğazına yabancı bir cisim kaçtığı için nefes alamayan ve öksüremeyen bilinci açık bir çocuğa nasıl müdahale edersiniz?” sorusunun doğru cevabı “Arkasına geçerim ve karın bölgesine basınç yaparım” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 53 kişi (%69,7), antrenörlük bölümünden ise 49 kişi (%59,8) doğru cevap vermiştir. Diğer taraftan en çok tercih edilen cevap beden eğitimi öğretmenlerinden 13 kişi (%15,1), 13 kişi (%15,9) ile yüz üstü yatırıp sırtına vururum yanıtı olmuştur. Diğer taraftan bölüm değişkeni ile sorulan soru arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Güler ve Alptekin'in sınıf öğretmenlerinin ilk yardım bilgi düzeyine ilişkin yapmış olduğu çalışmada, çalışmamızla aynı soru sorulmuş ve 200 kişi (%80), “Arkasına geçirim ve karın bölgesine basınç yaparım” cevabını vererek doğru cevapladığı görülmektedir (Güler ve Alptekin, 2021).

“Kalp masajı ve suni solunum yapmayı biliyor musunuz?” sorusunun doğru cevabı, beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinden 27 kişi (%35,5) bildiğini, 49 kişi (%64,5) bilmediğini söylemiştir. Antrenörlük bölümü öğrencilerinden 44 kişi (%53,7) bildiğini, 38 kişi (%46,3) bilmediğini belirtmiştir. Aynı zamanda kalp masajı ve suni solunum yapmayı bilenler ile bölüm değişkeni ile anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Erdoğan ve arkadaşlarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ilk yardım bilgi düzeyine ilişkin yapmış olduğu çalışmada, kalp masajı hangi bölgeye uygulanır, sorusunu doğru bilen 73 kişi varken yanlış bilen 47 kişi olduğu görülmektedir (Erdoğan, 2019).

“Nabız alınan bölgeleri biliyor musunuz?” sorusunun cevabı incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde 44 kişi (%57,9) nabız alınan bölgeyi bildiğini, 32 kişi (%42,1) nabız alınan bölgeyi bilmediğini söylemiştir. Aynı zamanda antrenörlük bölümü öğrencilerinden 58 kişi (%64,3) nabız almayı bildiğini, 24 kişi (%29,3) nabız alınan yeri bilmediğini söylemiştir. Diğer taraftan nabız alınan yeri bilme durumu ile bölüm değişkeni ile anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$). Ortaya çıkan bu sonuca göre nerdeyse yarı yarıya bir durum olduğu görülmektedir. Bu sonucu da ilk yardım bilgi düzeyinin genel olarak düşük olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

“Kalbi çalıştığı halde solunumu durmuş olanlara yapılacak suni solunuma ne kadar süre devam edilir?” sorusunun doğru cevabı “soluk alıncaya kadar”dır. Bu soruya beden eğitimi alanı öğrencilerinden 19 kişi (%25,3) doğru cevap verirken, antrenörlük bölümü öğrencilerinden 32 kişi (%39,0) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$). Bayar ve Can’ın toplu taşıma aracı kullanan şoförlerin ilk yardım bilgi düzeyini ölçtüğü çalışmasında dakikada en az kaç kere kalp masajı yapma sorusuna doğru cevap verme %11,4 iken yanlış cevap verenlerin oranı %75,0 olduğu görülmektedir (Bayar ve Can, 2020). Uruk ve Erdoğan’ın yer altı madencilerinin ilk yardım düzeyi ile ilgili yapmış olduğu çalışmada kalp masajının nasıl bir zeminde ve kaç dakika sürmesi gerektiği hakkında ki soruya örnekleminden 122 kişi (%40,4) doğru cevap verirken 180 kişi (%59,6) yanlış cevap verdiği görülmektedir (Uruk ve Erdoğan, 2022).

“Sunı solunuma başlamak için aşağıdakilerden hangilerinin kesin olarak var olması gerekir?” sorunun doğru cevabı Baygın, nefes alamıyor’ seçeneğidir. Buna göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 47 kişi (%61,8) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerinden 38 kişi (%46,3) doğru cevap vermişlerdir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Köksoy ve arkadaşlarının cezaevinde bulunan mahkumların ilk yardım düzeylerini ölçtüğü çalışmasında, kalbin durduğunu anlama sorusuna %74,4 doğru cevap verirken, kalbi durmuş birisine ilk müdahale sorusuna %80,6 kişinin doğru cevap verdiği görülmektedir (Köksoy ve ark., 2012).

“Arı sokan bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi uygulanamaz?” sorusunun doğru cevabı “Sokulan bölgeye sıcak uygulama yapılır” seçeneğidir. Buna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 33 kişi (%43,7) doğru cevap verirken, antrenörlük bölümünden 21 kişi (%26,6) kişi doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Aktaş ve arkadaşlarının ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenlerinin ilk yardım düzeyine ilişkin yaptığı araştırmasında arı sokmasında ilk yardım sorusunu 95 kişi (%81,9) doğru yanıtladığı görülmektedir (Aktaş ve ark., 2019)

“Şoka girmiş birine aşağıdakilerden hangisi uygulanmaz?” sorusunun doğru cevabı ‘Ağızdan su verilir’ olmalıdır. Buna göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden 34 kişi (%44,7) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerinden 25 kişi (%30,5) doğru cevap verdikleri görülmektedir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$). Kişinin çeşitli nedenlerle şoka girebileceği ve bu nedenden dolayı hastaya şok pozisyonu verilir ve hareket ettirilmemelidir (acilafet.saglik.gov.tr).

“Yanığı olan kişiye ilk yardım uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusunun doğru cevabı “Yanık üzerine zeytinyağı ve diş macunu sürülmelidir” olmalıdır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 59 kişi (%77,6) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 41 kişi (%50,0) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Aşağıdakilerden hangisi yanıklarda yapılması yanlış olan ilk yardım uygulamasıdır?” sorusunun “Su toplamış yerler patlatılır.” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 48 kişi (%63,2) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 37 kişi (%45,1) doğru

cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Özpulat ve Sivrinin ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin ilk yardım bilgi düzeyini incelediği çalışmasında yanıklarda ilk yardım hakkında ki sorulara 84 kişi (%92,3) doğru cevap verirken yanıktan sonra oluşan su toplanan keseciklere nasıl müdahale yapılması sorusuna 67 kişi (%73,3) doğru cevap vermiştir (Sivri ve Özpulat, 2013).

“Aşağıdakilerden hangisinin sıcak çarpmasında uygulanması yanlıştır?” sorusunun doğru cevabı “Hastanın ateşi yükselse buzlu su banyosu yaptırılır” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 30 kişi (%39,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 24 kişi (%29,3) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$). Aktaş ve arkadaşlarının ilköğretim öğretmenlerinin ilk yardım bilgi düzeyini incelediği çalışmasında güneş çarpmasıyla ilgili ilk yardım konusunda ki soruya 83 kişi (%71,6) doğru cevap verdiği görülmektedir (Aktaş ve ark., 2019).

“Aşağıdaki hangisi kedi, köpek ve fare ısırıklarında yapılan yanlış bir uygulamadır?” sorusunun cevabı “Isırılan bölgenin hareket ettirilmesi sağlanır.” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 35 kişi (%46,1) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 19 kişi (%23,2) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Aytaç ve arkadaşlarının işçi sağlığı ve güvenliği uygulamasını incelediği çalışmasında ön test ve son test olarak incelemiştir. Kedi köpek ısırıklarında ilk yardım hakkında ki ön testte 27 kişi (%44,3) son testte ise 42 kişi (%68,9) doğru olarak cevaplandırmışlardır (Aytaç ve ark., 2016)

“Aşağıdakilerden hangisi, göze kimyasal madde temasında uygulanacak bir ilk yardım değildir?” sorunun doğru cevabı “Kontakt lens varsa çıkarılmaz” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 34 kişi (%44,7) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 16 kişi (%19,5) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<0,05$). Aynı zamanda ‘Göze yabancı cisim batmasında acil yardım uygulamalarından değildir?’ sorusunun “Göz bol su ile yavaş bir şekilde yıkanır.” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 43 kişi (%56,6) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 35 kişi (%42,7) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı

farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Yer ve Cengiz sanayi ve maden kuruluşlarında yapmış oldukları ilk yardım bilgi düzeylerine ilişkin çalışmada göze yabancı bir cisim batmasında uygulanacak ilk yardım konusunda sorulan soruya örneklemin %75,8'i doğru cevap vermiştir (Cengiz ve Yer, 2021). Aydınlık İstanbul bağcılarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin ilk yardım bilgi düzeylerine ilişkin yapmış olduğu çalışmada göze küçük bir madde kaçmasında nasıl bir ilk yardım yapılması gerektiği hakkında sorulan soruya 71 kişi (%64,0) doğru cevap verdiği gözlenmiştir (Aydınlık, 2019).

“Kırık, çıkık, burkulma yaralanmalarında aşağıdaki uygulamalardan hangisi yanlıştır?” sorusunun doğru cevabı “Yaralı bölge hareket ettirilerek kırık, çıkığın tam olarak nerde olduğu saptanmalıdır.” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 11 kişi (%14,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 13 kişi (%15,9) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Köksoy ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada cezaevinde bulunan mahkumların ilk yardım bilgi düzeyleri hakkında yapmış olduğu çalışmada, kırık/çıkık/burkulmalarda ilk yardım konusunda 15 kişi (%13,4) kişi doğru cevap verdiği gözlemlenmiştir (Köksoy ve ark., 2012).

“Buruna yabancı cisim kaçmasında aşağıdakilerden hangisi doğru bir uygulamadır?” sorusunun doğru cevabı “Diğer burun deliği parmakla kapatılarak, güçlü bir soluk verme ile cisim çıkarılmaya çalışılır” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 30 kişi (%39,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 18 kişi (%22,0) doğru cevap vermiştir. Temel ve arkadaşlarının üniversite öğrencilerinin ilkyardım uygulamalarına ilişkin bilgi düzeyleri incelendiğinde buruna yabancı cisim kaçmasında yapılmaması gerekenleri bilme konusunda ki soruya 223 kişi (%48,2) doğru seçeneği işaretlerken 79 kişi (%17,1) konu hakkında yanlış bilgiye sahip olduğu görülmektedir (Temel ve ark., 2018).

“Aşağıdakilerden hangisi elektrik yanıklarında ilk yardım ilkelerinden biri değildir?” sorusunun cevabı “15-20 dakika bol su ile yıkanmalıdır.” seçeneğidir. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 55 kişi (%72,4) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 46 kişi (%56,1) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Uruk ve Erdoğan'ın maden işçilerinin afet anında ilk yardım bilgi düzeyleri hakkında yapmış oldukları çalışmalarında elektrik çarpmalarında yaralıya yaklaşma

konusunda sordukları soruya 279 kişi (%92,4) doğru cevaplarırken 23 kişi (%7,6) yanlış cevap verdikleri görülmektedir (Uruk ve Erdoğan, 2022).

“Aşağıdakilerden hangisi kimyasal yanıklarda ilk yardım ilkelerinden biridir?” sorusunun “Hepsi” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 46 kişi (%60,5) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 40 kişi (%48,8) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Öztürk, sınıf öğretmenliği bölümündekilerin ilk yardım bilgi düzeyi hakkında yapmış olduğu çalışmasında kimyasal yanıklarda ilk yardım ilkelerinden biridir sorusuna 3. Sınıf öğrencilerinden 23 kişi (%37), 4. Sınıf öğrencilerinden 39 kişi (%55) ve öğretmenlerden 56 kişi (%43) doğru cevap vermişlerdir (Öztürk, 2018).

“Hava yolu açıklığı nasıl sağlanır?” sorusunun “Baş-çene pozisyonu sağlanır.” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 51 kişi (%67,1) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 45 kişi (%48,8) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Güler ve Alptekin’in sınıf öğretmen adaylarının ilk yardım bilgi düzeylerini ölçtüğü çalışmasında hava yolu açıklığı nasıl sağlanır sorusuna 113 kişi (%45,2) doğru cevap verdiği görülmektedir. Aynı zamanda ‘dil dışarı çekilir’ cevabı da en çok seçilen seçenek olduğu görülmektedir (Güler ve Alptekin, 2021).

Son soru olarak “BAK-DİNLE-HİSSET yöntemi içinde aşağıdaki uygulamalardan hangisi yer almaz?” sorusunun “Şah damarından nabız kontrolü yapmak” seçeneği doğru cevaptır. Bu durumda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ki öğrencilerden 18 kişi (%23,7) doğru cevap verirken antrenörlük bölümü öğrencilerden 23 kişi (%28,0) doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda sorulan soru ile bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Bak-Dinle-Hisset yöntemi ilk yardımın ABC si olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntem ilk yardıma başlamadan önceki ilk hareket olması gerektiği söylenebilir. Aydınlık, yapmış olduğu çalışmada ilk yardımın abc’si nedir sorusuna 64 kişi (%57,7) bak dinle hisset olarak işaretlemişlerdir (Aydınlık, 2019). Aynı şekilde Uruk ve Erdoğan’ın yapmış olduğu çalışmada da yaralının solunum yapıp yapmadığını bak dinle hisset yöntemi ile kontrol edilir sorusuna 284 kişi (%94,0) doğru cevap verirken 18 kişi (%6,0) yanlış cevap vermiştir (Uruk ve Erdoğan, 2022). Güler ve Alptekin’in yapmış olduğu çalışmada aynı anket formu kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada bak-dinle-hisset yöntemi

hangi uygulamaları barındırmaz sorusuna 49 kişi (%19,6) kişinin doğru cevap verdiği gözlemlenmiştir (Güler ve Alptekin, 2021).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma kapsamında Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanan ilk yardım bilgi düzeyi anketinden elde edilen verilere göre ilk yardım eğitimi alıp almama ile kalp masajı ve suni solunum yapmayı bilme konularında bölümler arasında antrenörlük eğitimi bölümü lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ancak uygulanan anketin ilk yardıma yönelik teorik bilgi soruları (23 soru) dikkate alındığında bunlardan 21 tanesine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin doğru cevap verme oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunlar arasında “10. Temizlik maddesi ya da buna benzer kimyasal bir madde içmiş bir çocuk hemen kusturulur.”, “12. Kanayan yaralarda, kanamayı durdurmak için yaranın üzerine basınç uygulanır.”, “14. Astım nöbeti geçiren bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?”, “21. Arı sokan bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi uygulanamaz?”, “23. Yanığı olan kişiye ilk yardım uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” ve “26. Aşağıdakilerden hangisi, göze kimyasal madde temasında uygulanacak bir ilk yardım değildir?” sorularına verilen doğru yanıtlar incelendiğinde ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

İlk yardım bilgi düzeyi anketinde beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile antrenör adaylarının bilgi düzeyleri incelendiğinde, antrenörlük bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümündeki öğrencilere göre daha az doğru cevap verdikleri görülmektedir. Bu durumun birkaç nedenden kaynaklandığı düşünülebilir. Öncelikle, örneklem grubundaki beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümündeki katılımcı sayısının fazla olması ve bu öğrencilerin ilk yardım dersi almış olmaları bu farklılığın sebebi olabilir. Ayrıca, antrenörlük öğrencilerinin dışarıdan aldıkları ilk yardım eğitiminin süresinin kısa olması da bu sonucu etkileyebilir.

Dikkat çeken bir diğer bulgu ise her iki bölüm öğrencilerinin sıklıkla ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaşmış olmalarıdır. Ancak genel olarak her iki bölümde de bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumun, alınan ilk yardım eğitimi süresinin kısalığı ve eğitimlerin kalıcılığının düşük olmasıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin en fazla küçük yaralanmalar ve kanama konusunda ilk yardımda bulundukları görülmektedir, ki bu spor ortamında sık karşılaşılan durumlardır.

İlk yardım bilgi düzeyi anketinde bulunan "ilk yardım gerektiren bir durumda öğretmenin müdahalesi gerekli mi?" sorusuna her iki bölüm öğrencilerinin büyük çoğunluğu evet yanıtını vermiştir, bu da öğretmen adaylarının ve antrenör adaylarının ilk yardım bilgisi ve uygulamasının önemini vurgular niteliktedir.

Her iki grupta epilepsi/sara nöbeti, astım nöbeti, kalp masajı ve suni solunum, şok durumu, nabız alınan bölgeler, hayvan ısırıkları ve böcek sokmaları, kimyasal madde teması, buruna yabancı cisim kaçması konularında özellikle bilgilerinin eksik olduğu ve müdahale konusunda yetersiz oldukları görülmüştür. Bu durumun genel olarak ilk yardım bilgi düzeyinin düşük olmasından kaynaklandığı, ayrıca acil durum uygulamalarında da yetersiz oldukları belirlenmiştir. Ancak, kırık, çıkık ve burkulma durumları ile boğaza yabancı cisim kaçması durumunda her iki grup da büyük oranda doğru bilgilere sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışma, beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile antrenör adaylarının ilk yardım bilgi düzeylerini değerlendirerek, eğitim programlarının etkinliğini sorgulamakta ve gelecekteki eğitim stratejilerine ışık tutmaktadır.

Araştırma sonuçları dikkate alındığında şu önerilerde bulunulabilir.

➤ Mevcut İlk Yardım Eğitiminin Geliştirilmesi

- Yükseköğretim programlarında bütün sınıf düzeylerinde ilk yardım dersi zorunlu olarak verilmeli ve bu ders temel ilk yardım bilgileri ve becerilerini kapsamalıdır.
- İlk yardım dersi, teorik ve pratik olmak üzere iki bölümden oluşmalıdır. Teorik bölümde, ilk yardımın temel prensipleri, yaralanmalarda ve acil durumlarda yapılması gerekenler gibi konular işlenmelidir. Pratik bölümde ise öğrencilere ilk yardım teknikleri uygulamalı olarak öğretilmelidir.
- İlk yardım eğitiminin içeriği ve süresi gözden geçirilerek geliştirilmelidir. Eğitim, daha kapsamlı olmalı ve güncel ilk yardım bilgilerini içermelidir.
- İlk yardım eğitimin, teorik bilginin yanı sıra pratik becerilere de önem verilmelidir. Öğrenciler, ilk yardım tekniklerini uygulamalı olarak yapabilmelidir.
- İlk yardım eğitiminde, farklı öğrenme stillerine hitap eden çeşitli yöntemler kullanılmalıdır. Bu yöntemler arasında sunumlar, tartışmalar, grup çalışmaları ve senaryolar yer alabilir.

- Daha Fazla İlk Yardım Eğitim Fırsatı Sunulması
 - Öğrencilere, ilk yardım eğitimi almak için daha fazla fırsat sunulmalıdır. Bu amaçla, fakülte tarafından düzenli olarak ilk yardım kursları düzenlenebilir.
 - Öğrenciler, ilk yardım sertifikası alabilecekleri kurslara katılmaya teşvik edilmelidir.
 - İlk yardım eğitimi, seçmeli ders olarak sunulabilir.
 - Bilgilendirme Faaliyetlerinin Artırılması
 - Öğrencilere, ilk yardımın önemi ve ilk yardım eğitiminin faydaları hakkında bilgi verilmelidir. Bu amaçla, broşürler, afişler ve web siteleri gibi çeşitli bilgi edinme araçları kullanılabilir.
 - Fakültede, ilk yardım günleri veya ilk yardım yarışmaları gibi etkinlikler düzenlenebilir.
 - İlk yardım konusunda uzman kişiler tarafından seminerler ve konferanslar düzenlenebilir.
- Araştırmanın Devamı
 - Bu araştırma, farklı üniversitelerdeki beden eğitimi öğretmenliği ve antrenörlük bölümü öğrencilerini kapsayacak şekilde genişletilebilir.
 - Araştırma, farklı spor dallarındaki sporcuların ilk yardım bilgi düzeylerini incelemek için kullanılabilir.
 - Araştırma, ilk yardım eğitiminin ilk yardım bilgi düzeyini ne kadar etkilediğini incelemek için kullanılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Ada, S.,** 2001. İlköğretimin birinci kademesinde sınıf öğretmeni yetiştiren okulların programlarının analizi ve karşılaştırılması. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(13), 1-10.
- Ağralı, S.,** 2002. Ankara Kalecik Lisesi öğrencilerinin ilk yardım bilgi düzeyi ve uygulanan ilk yardım eğitiminin bilgi düzeyine etkisi. *Yüksek lisans tezi*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Aktaş Öngün, N., Esin, M.,** 2015. Öğretmenlerin epilepsi, diyabet ve astımı olan çocukların acil durumlarına yönelik yaklaşımları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 13(55), 127-138.
- Aktaş, B., Yılmaz, M., Dereli, F., Sarı, H. Y.,** 2019. İlköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenlerinin ilk yardım bilgi düzeyi. *Journal Of Academic Research In Nursing (Jaren) Dergisi*, 5(1), 17-22.
- Alanazi, A., Algethami, S., Alnafisah, M., Alhussayen, S., Almutairi, F., Almureef, S., Habib, F.,** 2022. Assessment of the knowledge level of first aid among medical students in work environment. *J Environ Public Health*, 30.
- Assessment System Corporation.,** 1998. ITEMAN (Item and Test Analysis Program-Versiyon 3.00) [Texas Tech University, Dept. of Education].
- Aydınlık, C.,** 2019. İstanbul'un Bağcılar ilçesinde çalışmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ilk yardım bilgi düzeylerinin karşılaştırılması. *Yüksek lisans tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Aytaç, Ş., Gök, M. G., Özkan, S.,** 2016. Bir işçi sağlığı ve güvenliği uygulaması olan temel ilk yardım eğitiminin incelenmesi. *Gazi Medical Journal*, 27(2).
- Bakar, C., Maral, I.,** 2015. Mesleki eğitim merkezinde ve düz lisede öğrenim gören öğrencilerin ilk yardım bilgi düzeylerinin karşılaştırılması. *Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi (Msg)*, 10(36).
- Bakke, H. K., Steinvik, T., Angeli, J., Wisborg, T. A.,** 2016. Nationwide survey of first aid training and encounters in Norway. *BMC Emerg Med*, 17(6).
- Bayar, B. D., Can, S. Y.,** 2020. Mardin il merkezinde toplu taşıma aracı kullanan şoförlerin ilk yardım bilgi ve beceri düzeylerinin araştırılması. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 184-189.
- Baytüre, S., Özel, A.,** 2016. Sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 4(1), 94-105.
- Bilgen Sivri, B., Özpulat, F.,** 2013. İlköğretimde görevli öğretmenlerin epilepsiye ilişkin bilgi, tutum ve davranışları. *Epilepsi: Journal Of The Turkish Epilepsy Society*, 19(2), 71-78.

- Büyükkayacı Duman, N., Koçak, C., Sözen, C.,** 2013. Üniversite öğrencilerinin ilk yardım bilgi düzeyleri ve bunu etkileyen faktörler. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 57-70.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, H., Akgün, E., Karadeniz, Ş., Demirel, N.,** 2011. *Araştırma Yöntemleri: Temel İlkeler Teknikler ve Uygulamalar*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Carter, Y. H., Bannon, M. J., Jones, P. W.,** 1994. The role of the teacher in child accident prevention. *Journal Of Public Health*, 16(1), 23-28.
- Cengiz, S., Yer, A. S.,** 2021. Afet ve kaza riskinin yüksek olduğu sanayi ve maden kuruluşlarında çalışanların iş sağlığı ve güvenliği kapsamında güvenlik iklim algısı ve ilk yardım bilgi düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir çalışma: Gümüşhane ili örneği. *The Journal Of International Scientific Researches*, 6(2), 91-107.
- Coşar, B.,** 2023. Aydın ili Efeler ilçesi yetişkin toplumda ilk yardım bilgi düzeyi ve farkındalığı. *Uzmanlık tezi*, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi. Aydın.
- Coşkun, C., Özkan, S., Maral, İ.** 2008. Çankırı-Eldivan ilçe merkezinde 0-14 yaşlar arasında çocuğu olan annelerin ilk yardım bilgi düzeyleri ve ilk yardım gerektiren durumların sıklığı. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 2(3), 11-18.
- Çakır, M.,** 2002. Sağlık ve trafik eğitimi (1). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çelenk, S., Tertemiz, N., Kalaycı, N.** 2000. *İlköğretim Programları ve Gelişmeler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirbulat, Ö. G., Saatçı, G., Güzel, S. Ö.,** 2017. Turizm rehberliğinde ilk yardım eğitiminin gerekliliğinin kavramsal olarak incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2017(516).
- Dereli, F., Turasay, N., Özçelik, H.,** 2010. Muğla iki no'lu sağlık ocağı bölgesinde yaşayan 0-6 yaş çocuğu olan annelerin ilkyardım konusundaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Taf Prev Med Bull*, 9, 217-224.
- Dinçer, Ç., Atakurt, Y., Şimşek, I.,** 2000. Okul öncesi eğitimcilerinin ilk yardım bilgi düzeyleri üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi Tıp Mecmuası*, 53(1), 31-38.
- Ege, R.,** 1999. *Kaza, hastalık ve yaralanmalarda ilk ve acil yardım*. Ankara: Türk Hava Kurumu Basımevi.
- Eisenburger, P., Safar, P.,** 1999. Life supporting first aid training of the public-Review and recommendations. *Resuscitation*, 41, 3-18.
- Erdoğan, Ö.,** 2019. Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin ilkyardım bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Yüksek lisans tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Afyon.
- Erkan, M., Göz, F.,** 2006. Öğretmenlerin İlk Yardım Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Journal Of Anatolia Nursing And Health Sciences*, 9(4), 63-68.

- Genç, Ü.**, 2009. Samsun İl Merkezindeki Lise ve Dengi Okullarda Çalışan Öğretmenlerin İlk Yardım Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Güler, Ç.**, 2002. *Temel İlk Yardım Bilgisi*. Atlas Kitapçılık, Ankara.
- Güler, Ç. Bilir, N.**, 1994. *Temel İlk Yardım (A Düzeyi)*. T.C. Sağlık Bakanlığı, Çevre Sağlığı Temel Kaynak Dizisi, 1. Baskı, Ankara.
- Güler, M. P. D., Alptekin, İ.**, 2021. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Temel İlk Yardım Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 299-331.
- Gülser, M., Erdoğan, Ö.**, 2022. Yer Altı Maden İşçilerinin Afet Anında Hayatta Kalma ve İlk Yardım Bilgi Düzeyleri. *Resilience*, 6(1), 1-13.
- Hatipoğlu, S., Özdemir, S., Öztürk, E. A.**, 2012. Türkiye’de İlköğretim Okullarında Verilen Trafik Eğitiminin Farklı Ülkelerde Verilen Eğitimle Karşılaştırılarak İncelenmesi ve Geliştirilmesi İçin Öneriler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9-22.
- İnan, H. F., Kurt, Z., Kubilay, İ.**, 2011. T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü İlk Yardım ve Acil Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı. Ankara.
- Karaca, E.**, 2014. Test ve Madde Analizi. M. Gömleksiz E. Sayılan (Editörler). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (Üçüncü baskı, ss. 240-300). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keleş, P. U., Yıldırım, Z., Aydın, S.**, 2015. Determining The Basic First-Aid Knowledge Levels Of The Class Teachers Working In The City Center Of Agri. *Journal Of Emerging Trends In Educational Research And Policy Studies (Jeteraps)*, 6(6), 404-410.
- Kıncal, C.**, 2010. *Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Köksoy, S., Öncü, E., Şermet, Ş., Sungur, M. A.**, 2012. Cezaevinde Bulunan Mahkûmların İlk Yardım Bilgi Düzeyleri. *Türkiye Acil Tıp Dergisi*, 12(1), 20-4.
- Kuğuoğlu, S.**, 2004. *Acil Bakım*. D. Şelimen (Editör). *Acil Bakım* (Üçüncü Baskı, ss. 3-21). İstanbul: Yüce Yayın.
- Kuş, G.**, 2018. Doğal Afetler Sonrasında İnsanların İlk Yardım Bilgi ve Beceri Düzeyi: Ne Yapabiliriz? *Eskişehir Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6, 204-210.
- Metin, C. M., Mutlu, C.**, 2010. Level Of Knowledge About First Aid Of The University Students. *Trakia Journal Of Science*, 8, 262-265.
- Öztürk, Y. D.**, 2018. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri ve Niğde Merkez Okullarındaki Sınıf Öğretmenlerinin İlk Yardım Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Özyürek, P., Bayram, F., Beştepe, G., Ceylantekin, Y., Ciğerci, Y., Çelik, Y., Kuyucuoğlu, N., Karaca, Ş., Temel, S., Yılmaz, A., 2013.** Lise Öğretmenlerine Verilen Temel İlk Yardım Eğitiminin Etkinliğinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 183-198.
- Saruhan, Ç. A., 2005.** Gaziantep İli Devlet İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin İlk Yardım Uygulamalarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Somyürek, H., (1994).** *İlk Yardım Ders Kitabı*. Somgür Yayıncılık, Ankara.
- Stacey K., Donald Dv., Robert Jf., Michael J., 1999.** Prehospital Emergency Care For Children At School And Nonschool Locations. *American Academy Of Pediatrics*, 103, 81-87.
- Süzen, B., İnan, H., 2002.** *İlk Yardım*. Birol Basım Yayın Dağıtım ve Tic. Ltd.
- Şahin, F., 2000.** *Okul Sağlığı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 1(1). İstanbul: Şti.
- Tabak, R. S., Somyürek, İ., 2008.** *Temel İlk Yardım ve Acil Bakım* (Birinci Baskı). Ankara: Palme Yayıncılık.
- Temel, E., Şahin, B., Gezer, N., Rahşan, Ç. A. M., 2018.** Üniversite Öğrencilerinin Temel İlk Yardım Uygulamalarına İlişkin Bilgi Düzeyleri. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 1(3), 34-38.
- Türkoğlu, P., 2013.** *Tonguç ve Enstitüleri* (5. Basım). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- URL-1., 2016.** Eurosafe. Injuries in The European Union. Summary Of Injury Statistics For The Years 2012-2014. <http://www.eurosafe.eu.com/key-actions/injury-data/reports> Erişim: 24.03.2017.
- URL-2., 2022.** <http://www.mbadanismanlik.com/ilkyardim-egitimi.php>, Erişim Tarihi: 04.10.2023
- URL-3., 2022.** <https://www.frmtr.com/lise-bilgi-istekleri/1620479-İlk-Yardim-İlkeleri-Acele-Yardim.html>, Erişim Tarihi: 08.11.2023.
- Usaklı, H., Cengiz, N., 2001.** Uşak İl Merkezinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin İlk Yardım Bilgi Seviyelerinin Araştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 24-26.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL VERİLER KALDIRILMIŞTIR

EKLER

EK: 1: Etik Kurul Kararı

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

TOPLANTI SAYISI
2023/13

KARAR SAYISI
04

TOPLANTI TARİHİ
30.11.2023

Kurulumuz 30.11.2023 tarihinde saat 15.00'da Kurul Başkanı Prof. Dr. Fulya BENZER Başkanlığında, aşağıda imzaları bulunan kurul üyelerinin katılımlarıyla toplanarak gündemdeki konuları görüşmüş ve aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR NO 2023/13-04 Yüksek Lisans Öğrencisi Hülya PINAR'ın 10/11/2023 tarihli ve 43426 sayılı başvurusuna istinaden;

Munzur Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor A.B.D Yüksek Lisans Öğrencisi Hülya PINAR ve danışmanlığını yapan Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA'ya ait "**Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ile Antrenörlük Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin İlk Yardım Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması?**" konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Kararın gereği için Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'na sunulmasına karar verilmiştir.

Kurul Başkanı

Prof. Dr. Fulya BENZER

Kurul Üyeleri

Prof. Dr. Fahrettin YÜKSEL
Prof. Dr. Ali KARADOĞAN
Prof. Dr. Mehmet KARATAŞ
Prof. Dr. Altuğ KAZAR
Doç. Dr. Seda GÜNDÜZALP
Doç. Dr. Oktay KIZAR
Doç. Dr. Tuncay YILDIRIM
Av. Serkan ERDOĞAN

Belge Doğrulama Kodu: HC3TTA4

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi:
<https://ubys.munzur.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Aktuluk Mah. Üniversite Yerleşkesi Merkez / Tunceli

Telefon No: (0 428) 2131794

e-Posta:

Kep Adresi: munzuruniversitesi@hs01.kep.tr

Faks No:

İnternet Adresi:

Bilgi için :

Telefon No:

Yaşar Serin

Bilgisayar İşletmeni

(0 428) 2131794 - 1297

Av. Serkan ERDOĞAN
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Fahrettin YÜKSEL
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Ali KARADOĞAN
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Mehmet KARATAŞ
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Altuğ KAZAR
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Seda GÜNDÜZALP
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Oktay KIZAR
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Tuncay YILDIRIM
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Fulya BENZER
Kurul Başkanı

Ek: Başvuru Formu (Hülya PINAR)

Belge Doğrulama Kodu: HC3TTA4

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi:
<https://ubys.munzur.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Aktuluk Mah. Üniversite Yerleşkesi Merkez / Tunceli

Telefon No: (0 428) 2131794

e-Posta:

Kep Adresi: munzuruniversitesi@hs01.kep.tr

Faks No:

İnternet Adresi:

Bilgi için :

Yaşar Serin

Bilgisayar İşletmeni

Telefon No:

(0 428) 2131794 - 1297

EK 2: İlk Yardım Bilgi Anketi

ANKET

Değerli katılımcı,

Munzur Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında “Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü ile Antrenörlük Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin İlk Yardım Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması” Yüksek Lisans Tez çalışmasını hazırlamaktayım. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için görüşlerinizi en iyi şekilde yansıtabilmek için sorulara lütfen samimi cevap veriniz. Formu doldururken kendinize en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Bu ankete vermiş olduğunuz cevaplar gizli tutulacak olup bilgileriniz hiçbir şekilde açıklanmayacaktır. Araştırma açısından büyük önem taşıyan ilgi, destek ve katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim.

Hülya PINAR

Munzur Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

TEMEL BİLGİLER

1. Bölümünüz : () Antrenörlük Eğitimi () Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi
2. Sınıfınız : () 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf
3. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
4. Yaşınız : (Yazınız.)
5. Daha önce ilk yardım eğitimi aldınız mı?
() Evet () Hayır
6. İlk yardım eğitimi aldıysanız, eğitim alma süreniz nedir?
() 10 saatten az () 10-20 saat () 21-30 saat () 30 saat üzeri
7. Sınıf ortamında/sahada gerçekleşen ilkyardım gerektiren durumlarda öğretmenin/antrenörün ilkyardım müdahalesinde bulunması gerekli midir?
() Evet () Hayır
8. Daha önce ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaştınız mı?
() Evet () Hayır
9. Daha önce ilk yardımda bulundaysanız ne tür bir duruma müdahale ettiniz?
() Kanama
() Küçük yaralanmalar
() Zehirlenme
() Bayılma-sara
() Yanık
() Kırık
() Diğer:
10. Temizlik maddesi ya da buna benzer kimyasal bir madde içmiş bir çocuk hemen kusturulur.
() Doğru () Yanlış () Bilmiyorum
11. Kolu kırılmış bir çocuğun şekli bozulan kemiği yerine oturtulur ve sıkıca sarılır.
() Doğru () Yanlış () Bilmiyorum
12. Kanayan yaralarda, kanamayı durdurmak için yaranın üzerine basınç uygulanır.
() Doğru () Yanlış () Bilmiyorum

13. Epilepsi/sara nöbeti geçiren bir kişiye aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?
☐ Kasılmalar sırasında oluşabilecek yaralanmaları engellemek için çevre önlemi alınır.
☐ Kol ve bacaklara bastırılarak kasılmalar engellenmeye çalışılır.
☐ Kasılma henüz tam anlamıyla gerçekleşmemişse dişler arasına rulo sargı, kalem vb. konulabilir.
☐ Sıkan giysileri gevşetilir, yan yatış pozisyonu verilebilir.
☐ Kolonya, soğan vb. koklatılmaz.
14. Astım nöbeti geçiren bir kişiye aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?
☐ Sakin olunmalı ve kişi rahatlatılmalıdır.
☐ Kişi kriz esnasında düz bir yere yatırılmalıdır.
☐ Kişi dik oturur pozisyona getirilmelidir.
☐ Öğrencinin kullandığı astım ilacı varsa kişiye ulaştırılır.
☐ Bilmiyorum.
15. Aşağıdakilerden hangisi hayvan ısırıklarında ve böcek sokmalarında izlenecek yoldur?
☐ Köpek ısırmasında, ısırılan bölge sabun ve soğuk suyla en az beş dakika yıkanmalıdır.
☐ Arı ve akrep sokmalarında, ısırılan bölgeye sıcak uygulama yapılmalıdır.
☐ Boyunda ve kafada hayvan ısırması olursa, yara etrafına turnike yapılır.
☐ Yılan ısırıklarında ve bıçak kesilmelerinde, zehir emilerek dışarı atılmalıdır.
☐ Bilmiyorum.
16. Boğazına yabancı bir cisim kaçtığı için nefes alamayan ve öksüremeyen bilinci açık bir çocuğa nasıl müdahale edersiniz?
☐ Kalp masajı yaparım.
☐ Yüz üstü yatırıp, sırtına vururum.
☐ Su veririm.
☐ Arkasına geçerim ve karın bölgesine basınç yaparım.
☐ Bilmiyorum.
17. Kalp masajı ve suni solunum yapmayı biliyor musunuz?
☐ Biliyorum.
☐ Bilmiyorum.
18. Nabız alman bölgeleri biliyor musunuz?
☐ Evet (Eğer evetse bildiğiniz yerleri yazınız:)
☐ Hayır
19. Kalbi çalıştığı halde solunumu durmuş olanlara yapılacak suni solunuma ne kadar süre devam edilir?
☐ Bir dakika
☐ Beş dakika
☐ On dakika
☐ Soluk alıncaya kadar
☐ Bilmiyorum
20. Suni solunuma başlamak için aşağıdakilerden hangilerinin kesin olarak var olması gerekir?
☐ Bilinci açık, kanaması var.
☐ Baygın, nefes alamıyor.
☐ Kanaması var, nefes alamıyor.
☐ Kafa yaralanması ve kanaması var.
☐ Bilmiyorum.
21. Arı sokan bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisi uygulanamaz?
☐ Arının iğnesi derinin üzerinde görünüyorsa sıyrılarak çıkartılmalıdır.
☐ Sokulan bölge bol su ve sabunla yıkanır.
☐ Sokulan bölgeye sıcak uygulama yapılır.
☐ Eğer ağız ve ağız içinden sokmuşsa soluk yolu tıkanmalarına karşı önlem alınır.
☐ Bilmiyorum.

22. Şoka girmiş birine aşağıdakilerden hangisi uygulanmaz?
- () Sırt üstü yatırılır ve ayakları hafif yukarı kaldırılır.
 - () Acil yardım gelinceye kadar yaşam bulguları izlenir.
 - () Sıkan giysileri gevşetilir.
 - () Ağızdan su verilir.
 - () Bilmiyorum.
23. Yanığı olan kişiye ilk yardım uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- () Soğuk uygulama ile ağrının azalmasına yardımcı olunmalıdır.
 - () Yaşam bulguları değerlendirilir.
 - () Yanık üzerine zeytinyağı, diş macunu sürülmelidir.
 - () Şoka karşı önlem alınmalıdır.
 - () Yanık yüzeyi temiz bir bezle kapatılmalıdır.
24. Aşağıdakilerden hangisinin sıcak çarpmasında uygulanması yanlıştır?
- () Hasta serin ortama alınır.
 - () Hastanın hayati bulguları değerlendirilir.
 - () Hastanın bilinci yerinde ve bulantısı yoksa ağızdan sıvı verilir.
 - () Hastanın ateşi yüksekse buzlu su banyosu yaptırılır.
 - () 112 aranıp yardım istenir.
25. Aşağıdakilerden hangisi kedi, köpek ve fare ısırıklarında yapılan yanlış bir uygulamadır?
- () Sıkan takı ve giysi çıkarılır.
 - () Yara(lar) bol su ve sabunla köpürtülerek yıkanır.
 - () Yaralarda ciddi kanamalar varsa üzerine baskı uygulayarak durdurulması sağlanır.
 - () Isırılan bölge hareket ettirilmesi sağlanır.
 - () Bilmiyorum.
26. Aşağıdakilerden hangisi, göze kimyasal madde temasında uygulanacak bir ilk yardım değildir?
- () Kontak lens varsa çıkartılmaz.
 - () Göz bol su ile en az 20 dakika yıkanır.
 - () Göz temiz bir bez ile kapatılır.
 - () Gözler kesinlikle ovuşturulmaz.
 - () Bilmiyorum.
27. Kırık, çıkık, burkulma yaralanmalarında aşağıdaki uygulamalardan hangisi yanlıştır?
- () Bölgeye sabitleyerek kırık parçaların yumuşak dokuları zedelemesine engel olunmalıdır.
 - () Her zaman sağlam olmayan taraf, sağlam olan tarafla karşılaştırılır.
 - () Yaralı bölge hareket ettirilerek kırık, çıkığın tam olarak nerede olduğu saptanmalıdır.
 - () Sabitleme kırık bölgenin alt ve üst eklemlerini içine alacak şekilde yapılmalıdır.
28. Aşağıdakilerden hangisi göze yabancı cisim batmasında acil yardım uygulamalarından değildir?
- () Gereksinim yoksa yaralı yerinden oynatılmaz.
 - () Göze hiçbir şekilde dokunulmaz.
 - () Cisim çıkartılmadan uzman sağlık ekibine başvurulmalıdır.
 - () Her iki gözde temiz bezle kapatılır.
 - () Göz bol su ile yavaş bir şekilde yıkanır.
29. Aşağıdakilerden hangisi yanıklarda yapılması yanlış olan bir ilk yardım uygulamasıdır?
- () Yana bölge bir örtü ile kapatılır, hava ile teması önlenir.
 - () Ödem (şişlik) oluşabileceği düşüncesiyle yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır.
 - () Hastanın bilinci açıksa bol su içirilir.
 - () Su toplamış yerler patlatılır.
 - () Hastanın şoka girmesine karşı önlemler alınır.
30. Buruna yabancı bir cisim kaçmasında aşağıdakilerden hangisi doğru bir uygulamadır?
- () Burun bol su ile yıkanarak yabancı cisim çıkarılır.
 - () Hiçbir şey yapılmadan sırt üstü yatırılarak sağlık kuruluşuna sevk edilir.
 - () Diğer burun deliği parmak kapatılarak, güçlü bir soluk verme ile cisim çıkarılmaya çalışılır.
 - () Sivri bir alet çıkarılmaya çalışılır.
 - () Bilmiyorum.

31. Aşağıdakilerden hangisi elektrik yanıklarında ilk yardım ilkelerinden biri değildir?

- ☐ () Elektrik akımı kesilmeli.
- ☐ () Hastanın yaşam bulguları değerlendirilir.
- ☐ () Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmeli.
- ☐ () 15-20 dakika bol suyla yıkanmalı.
- ☐ () Hasta hareket ettirilmemelidir.

32. Aşağıdakilerden hangisi kimyasal yanıklarda ilk yardım ilkelerinden biridir?

- ☐ () Deriye temas eden kimyasal madde hemen uzaklaştırılmalıdır.
- ☐ () Hastanın yaşam bulguları değerlendirilir.
- ☐ () Bol suyla 15-20 dakika yumuşakça yıkanmalıdır.
- ☐ () Hasta/yaralının üzeri örtülmelidir.
- ☐ () Hepsi

33. Hava yolu açıklığı nasıl sağlanır?

- ☐ () Baş-çene pozisyonu sağlanır.
- ☐ () Dil dışarı çekilir.
- ☐ () Dil üst dudağa çengelli iğne ile iğnelenir.
- ☐ () Baş yana çevrilir.
- ☐ () Ağız bir cisim yardımıyla açılır.

34. BAK-DİNLE-HİSSET yöntemi içinde aşağıdaki uygulamalardan hangisi yer almaz?

- ☐ () Şah damarından nabız kontrolü yapmak.
- ☐ () Hasta/yaralının soluk alıp verişini dinlemek.
- ☐ () Hasta/yaralının nefesini yanaklarımızla hissetmeye çalışmak.
- ☐ () Göğüs kafesinin hareketlerini izlemek.
- ☐ () Bilmiyorum.

EK 3: Gönüllü Katılım Formu

Araştırmaya Gönüllü Katılım Formu

Bu araştırma, Spor Bilimleri Fakültesi öğretim elemanlarından Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA danışmanlığında Yüksek Lisans Öğrencisi Hülya PINAR tarafından yürütülen bir çalışmadır. Bu form sizi araştırma koşulları hakkında bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Çalışmanın Amacı Nedir? Araştırmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin ilkyardım konusundaki bilgi ve beceri düzeylerini ölçmek, karşılaştırmak ve potansiyel eğitim eksikliklerini belirlemektir. Araştırmaya katılmayı kabul ederseniz, sizden beklenen, araştırma formunu eksiksiz bir şekilde doldurmanızdır. Bu çalışmaya katılım ortalama olarak 20 dakika sürmektedir.

Bize Nasıl Yardımcı Olmanızı İsteyeceğiz? Araştırmanın amacına ulaşabilmesi ve görüşlerinizi en iyi şekilde yansıtabilmek için sorulara samimi cevaplar vermeniz beklenmektedir. Formu doldururken size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Sizden Topladığımız Bilgileri Nasıl Kullanacağız? Araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük temelinde olmalıdır. Ankette, sizden kimlik veya kurum belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak, sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Katılımcılardan elde edilecek bilgiler toplu halde değerlendirilecek ve bilimsel yayımlarda kullanılacaktır. Sağladığınız veriler gönüllü katılım formlarında toplanan kimlik bilgileri ile eşleştirilmeyecektir.

Katılımınızla ilgili bilmeniz gerekenler: Formda yer alan alanlarda yanıtlayacağınız sorular günlük hayatınızı etkileyebilecek herhangi bir risk içermemektedir. Katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta serbestsiniz. Böyle bir durumda çalışmayı uygulayan kişiye, çalışmadan çıkmak istediğinizi söylemek yeterli olacaktır. Çalışma sonunda, bu araştırma ile ilgili sorularınız cevaplanacaktır. Bu çalışma hem Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü hem de Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ilkyardım konusundaki bilgi ve beceri düzeylerini ortaya koyarak, ilkyardım eğitiminin önemine ve bu alandaki eğitim ihtiyaçlarına dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, bu çalışma, söz konusu bölümlerde verilen ilkyardım eğitimlerinin etkinliğini ve yeterliliğini değerlendirerek, gelecekteki eğitim programları için öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Araştırmayla ilgili daha fazla bilgi almak isterseniz: Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz. Araştırma hakkında daha fazla bilgi almak için Spor Bilimleri Fakültesi öğretim elemanlarından Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA (mkizilkoca@munzur.edu.tr) ve Yüksek Lisans Öğrencisi Hülya PINAR (hceken@hotmail.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Yukarıdaki bilgileri okudum ve bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum.

(Formu doldurup imzaladıktan sonra uygulayıcıya geri veriniz).

İsim Soyad

Tarih

İmza

---/---/----